

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGEN . APRIL 1988 . NR. 2

MARINEFORENINGEN

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenstgørende i søværnet.

Æresformand Hans Kongelige Højhed Prinsen.

Ved 75-års jubilæet

Med dette nummer af vort medlemsblad udsendes festskriftet i anledning af Marineforeningens 75-års jubilæum, der nu er umiddelbart forestående. Seks års forberedelser er ved at være til ende, og resultatet vil vise sig i en række arrangementer, hvoraf de to største hver markerer sin del af foreningens formålsparagraf. Ved udstillingen »Under Dannebrog - søværn og søfart« i Københavns rådhusal markerer vi vores vilje til »at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten«, og ved den store festmiddag i Odd Fellow Palæet markerer vi vores ønske om »- at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenstgørende i søværnet«.

Da det har været ønsket, at festskriftet skal kunne fremtræde som en selvstændig publikation, der kan bevares for eftertiden, er den ordinære del af dette nummer blevet reduceret til 8 sider, hvilket - meget imod redaktørens ønske - medfører, at der kun er blevet plads til meget begrænsede meddelelser fra afdelingerne.

Foreningens love kræver imidlertid, at indkaldelse til sendemandsmødet og årsregnskabet offentliggøres i bladet, ligesom de sidste oplysninger om jubilæet og det 5. Nordiske Orlogsstævne må bringes ad denne vej.

I festskriftet er det forsøgt at give et tilbageblik over foreningens stiftelse og udvikling gennem de 75 år. Det er ikke nogen fuldstændig kronologisk frem-

stilling, men en belysning af hvorledes vi har forvaltet den arv, pionerne overlod os, hvordan vi har levet op til deres visioner og idealer, samt af organisationens, medlemstallets og foreningslivet udvikling og tilpasning til den udvikling, der har fundet sted i samfundet.

Hensigten med festskriftet er imidlertid også, at det skal tjene som en opfordring og opmuntring til at fortsætte arbejdet med at udvikle Marineforeningen og til at leve op til formålsparagrafen i dens helhed - til gavn for søværn og søfart og til fremme af kammeratskabet.

Festskriftet skal ikke foregive at være Marineforeningens historie, for denne er jo i virkeligheden historien om de lokale marineforeningers udvikling og arbejde gennem det trekvarte århundrede. Der har imidlertid ikke været midler til en ajourføring af det store værk »Marineforeningen i Danmark«, der blev udgivet i 1949, hvor ønskeligt dette end måtte være. Det er derfor også glædeligt, at så mange afdelinger har benyttet lejligheden til ved bidrag til »Jubilæumsbogen« at berette lidt om sig selv.

Nu hvor det store forberedelsesarbejde er overstået, må det være mig til ladet at give udtryk for den største anerkendelse og en varm tak til de mange, der har ofret tid og kræfter på at få alt til at klappe.

En meget stor arbejdsbyrde er blevet båret af hovedkontoret med landskasserer, landssekretær og Eva Bang hjulpet

af Leni Ketler i et forbilledligt teamwork.

Dertil kommer så landsnæstformanden og medlemmerne af det nedsatte festudvalg og de derunder etablerede arbejdsgrupper, som har holdt et utal af møder og desuden måttet arbejde med problemer og opgaver ind imellem disse. Mange afdelinger har fulgt opfordringen til at gennemføre lokale arrangementer, så jubilæet bliver markeret landet over.

Ikke mindst skal der rettes en hjertelig tak til myndigheder m.fl. uden for foreningen, der har ydet velvillig assistance. Først og fremmest har søværnet taget meget positivt imod vores henvendelser, og har ydet al den bistand, der er muligt indenfor rammerne af love og bestemmelser. Københavns kommune har stillet 1.000 m² udstillingsareal til rådighed i rådhushallen, hvor museer, institutioner og foreninger i fællesskab har skabt en i sin art enestående udstilling.

Endelig må det nævnes, at vi i forbindelse med festmiddag og indkvartering har mødt en usædvanlig hjælpsomhed fra Odd Fellow Palæet og Admiral Hotel, ligesom der skal lyde en tak til de anoncører, der har bidraget til, at festskriftet har kunnet udgives.

Al denne arbejdsindsats, hjælpsomhed og støtte må tages som udtryk for et godt kammeratskab inden for foreningen og en anerkendelse af denne ude fra, noget der lover godt for fremtiden.

Til lykke med de 75 år. V.P. Heise

Marineforeningen, Amaliegade 33 C
1256 København K
Tlf. 01 15 28 86

Kontortid:
Mandag, onsdag og fredag kl. 10 - 13.

Postkonto: nr. 2 00 16 08.

Landsformand:
Kommandør V.P. Heise
Ndr. Jernbanevej 22, 3400 Hillerød
Tlf. 02 26 57 42

Landsnæstformand:
Chefkonsulent Torben Jensen
Sendervangsvej 22, 2600 Glostrup
Tlf. 02 96 63 51

Landssekretær:
Kriminalassistent Ib Kettler-Iversen
Vestergaardsvej 44, 2600 Glostrup
Tlf. 02 96 99 42

Landskasserer:
Fuldmægtig Kurt Flatau
Solhøj 14, 2990 Nivå
Tlf. 02 24 77 76

Skytteudvalgsformand:
Frisørmester J. Rosenfeldt Christensen
Sofienlundsvej 1 B, 2600 Glostrup
Tlf. 02 96 05 64 og 96 27 70

Skytteudvalgssekretær:
Karl Georg Momsen
Forsythiavej 4, Fløng, 2640 Hedehusene
Tlf. 02 16 11 17

Under Dannebrog
Redaktion:
Redaktør Eivind Samuelsen
Hasselvej 11, 9620 Gistrup
Tlf. 08 31 47 61

Trykning:
Holbæk Amts Bogtrykkeri
Tåstruphøj 26, 4300 Holbæk
Tlf. 03 44 22 66

*Forsidebilledet er i
anledning af jubilæet
og sendemandsmødet
fra hovedstaden og
viser Amalienborg set
fra Holmen.*

Velkommen til jubilæum og sendemandsmøde

Der er lagt op til »århundredets fest« omkring dette års sendemandsmøde, der holdes i tilslutning til Marineforeningens 75-års jubilæum.

Når dette læses er alle tilmeldingsfrister for længst passeret, og som understreget i sidste nr. er der ingen mulighed for at komme med på »uafhængte billetter«.

Landsledelsen og festudvalget byder hjertelig velkommen til København og håber, at deltagerne nu vil yde deres bidrag til en vellykket fest og et godt sendemandsmøde ved at møde op med det gode humør og et kammeratligt engagement i Marineforeningens sag.

Programmet, der bragtes i sidste nr. af bladet, er fra starten torsdag den 28. april kl. 1000, når æresformanden åbner udstillingen »Under Dannebrog - søværn og søfart« og til frokosten efter sendemandsmødet den 1. maj slutter, planlagt i mindste detalje, men det kan kun

klappe, hvis alle med god orlogsmæssig præcision overholder tidsplanen for de enkelte arrangementer.

Marineforeningens medlemmer er selvfølgelig velkomne til receptionen torsdag kl. 1400 - 1700 i Rederiforeningens lokaler, hvortil er indbudt en kreds af Marineforeningens venner og forretningsforbindelser.

For deltagere, der kommer til byen om fredagen, er der mulighed for - når man har beset vores udstilling - at besøge hovedkontoret i tidsrummet 14 - 16 eller være med til at åbne Tivoli helt ekstraordinært i år den 29. maj, der jo er St. Bededag. Om lørdagen vil hovedkontoret ligeledes være åbent, fra 1330 - 1430.

Deltagerne i festmiddagen og sendemandsmøde vil modtage detaljprogram og nærmere ordrer direkte.

Hovedkontoret har allerede haft henvendelser om, hvad Marineforeningen kunne ønske sig i jubilæums-

gave. Det største ønske er: ALT GODT FOR SØVÆRNET, SØFARTEN OG FORENINGEN i de kommende år.

Vi har dog også en ønskeseddel, men til dem, der havde tænkt sig at glæde os med en blomster- eller flaskehilsen, siger vi: indbetal hellere beløbet på hovedkontorets girokonto nr. 2 00 16 08 mærket »Grundfonden«, så får hele foreningen glæde af gaven.

For de mere velhavende er der selvfølgelig også mulighed for at købe et »Grundfondbevis« til kr. 1.000, og det har jo den fordel, at man - hvis man da ønsker det - kan få pengene tilbage efter 5 - 10 år.

Endelig kan man da også købe en af de smukke jubilæumsmapper med Kurt von Wowern skibstegninger direkte fra hovedkontoret til kr. 75, hvor overskuddet går til »Grundfonden«.

Filatelister og medlemmer, der blot ønsker et varigt vær-

difuldt minde om jubilæet og samtidig støtte »Den selvejende institution Fregatten Jylland«, bør på forhånd sikre sig den af institutionen udgivne særkuvert afsendt fra Københavns rådhus den 30. april med specialstempel med teksten: »Marineforeningen, 1913 - 1988«. En sådan kuvert vil kunne blive meget værd, i hvert fald mere end de 20 kroner den koster, og den kan erhverves ved at benytte den i bladet indlagte giroblanket med bestillingskupon, der også kan rekvireres ved henvendelse til »Fregatten Jyllands« kontor, Strandvejen 8, 8400 Ebeltøft, tlf. 06 34 10 98.

Vi regner bestemt med godt vejr, som det plejer at være ved sendemandsmøderne - men tag alligevel regnfrakken med for en sikkerheds skyld.

På gensyn i Dronningens by!

»Alle tiders Dres« er død

Den 24. januar mistede Marineforeningen en af sine topgaster, da Ferd. A. Andreasen, Hillerød afdelingen - kendt over hele landet under navnet »Dres« - døde uventet knapt 76 år gammel.

Dres blev indkaldt til værnepligt i søværnet i foråret 1932. Som udlært maskinsmed kom han til tjeneste i maskinen, først i det gamle kystforsvarsskib Olfert Fischer på dettes sidste togt og senere i den nye torpedobåd Hvalen på dennes første togt.

Han meldte sig i 1951 ind i Marineforeningen i Hillerød, og 10 år senere valgtes han til dennes formand. I sin formandstid, der varede i 22 år, arbejdede han afdelingen op til det den er i dag. Han fortsatte yderligere 3 år i bestyrelsen, og selv efter de ialt 25 års bestyrelsesarbejde fortsatte han med en meget aktiv indsats for afdelingen. Det var karakteristisk for Dres, at en opgave, han havde påtaget sig, slap han ikke før den var løst. Dagen før sin død havde han, som alle tidligere år, sørget for at hente friskfangede torsk fra kammeraterne i Gilleleje til Hillerød afdelingens nytårssammenkomst dagen efter, som han ikke selv skulle nå at deltage i.

Allerede i 1971 havde Dres afløst Hans Pedersen, »Marstal« som repræsentant for distrikt II i hovedbestyrelsen og i forretningsudvalget. I over 16 år kom han således på disse tillidsposter at yde en stor og fortjenstfuld indsats for Marineforeningen. Han havde set frem til foreningens 75-års jubilæum, der skulle have været en værdig afslutning

Ferd. Andreasen, da han ved sendemandsmødet i Hanstholm bevæget blev udnævnt til æresmedlem af Marineforeningen.

på 37 års arbejde for foreningen, inden han på sendemandsmødet den 1. maj ville trække sig tilbage som distriktsrepræsentant. Han deltog da også med sædvanlig flid i forberedelserne, i hvilken forbindelse han som formand for dette blads redaktionsudvalg lagde et stort arbejde i udarbejdelsen af festskriftet. Synd at han ikke fik lov til også at afslutte den opgave og opleve glæden ved jubilæet.

Marineforeningen blev således en

meget vigtig del af Dres' tilværelse, og han levede i al sin færden og al sin gerning fuldt op til foreningens mål og idealer. På sin egen stille og beskedne måde arbejdede han for at støtte det søværn, som han havde oplevet i en tidligere nedgangsperiode. Han vogtede nøje over søværnets og foreningens traditioner ikke mindst omkring vort flag, og han repræsenterede foreningen ved de årlige kransenedlægninger den 2. april ved heltegravnen på Holmens kirkegård og den 9. maj - hans egen fødselsdag - ved Suenssons mindestøtte i Nyboder.

Dres varetog i mange år overrækkelser af Marineforeningens præmier ved søværnets idrætsstævner på Holmen.

I erkendelse af kammeratskabets betydning for foreningens trivsel lagde Dres hvert år et stort personligt arbejde i forberedelse og gennemførelse af jubilæumstævnet, ligesom han var trofast deltager både i de store nordiske militære kammeratforeningsstævner og i de nordiske orlogsstævner.

Det var derfor fuldt berettiget, at Dres i 1985 blev udnævnt til æresmedlem af hovedbestyrelsen ligesom også Hillerød afd. gjorde ham til æresmedlem.

Dres vil blive savnet og længe mindet som den gode ven og kammerat, der altid var rede til med sin erfaring og sine praktiske evner at yde råd og dåd til gavn for den forening, der betød så meget for ham.

V.P.H.

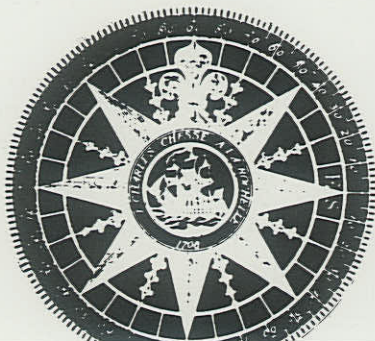
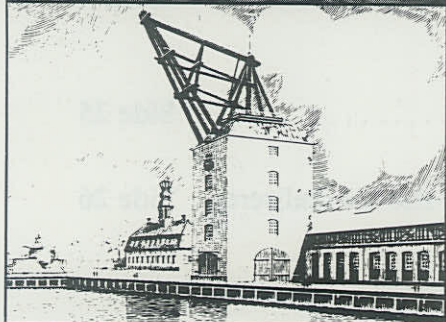
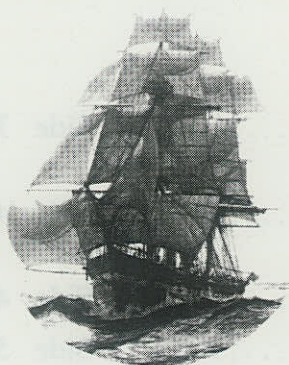
*Hjertelig tak for venlig
deltagelse ved min kære mands død
og begravelse.*

Nina Andreasen

Næste nummer

Næste nummer af Under Dannebrog udkommer ultimo juli. Som andet steds omtalt måtte der på grund af den specielle jubilæumsudgave skæres kraftigt i indsendt stof til dette nummer. Det sker ikke til næste nummer så fat pennen og klø løs. Stoffet skal være redaktionen i hænde senest 15. juli og skal som sædvanlig sendes til:

**Under Dannebrog
Redaktør E. Samuelson
Hasselvej 11
9260 Gistrup**

Danmarks Marineforening

75 år
1913 - 1988

Indholdstørtegnelse

Hilsen fra Marineforeningens æresformand	Side 3
Hilsen fra forsvarschefen Admiral S. E. Thiede	Side 4
Hilsen fra COMNAV BALTAP Viceadmiral J. Ph. Rasmussen	Side 4 Side 5
Forord	Side 6
Marineforeningens stiftelse Opbakning af marinen og samling af kammerater bag stiftelsen	Side 9
Minder og traditioner Marineforeningen har altid værnet om minderne	Side 10
Organisationens udvikling Hele landet repræsenteret i foreningens hovedbestyrelse	Side 12
Medlemstallet gennem årene Medlemstallet i jubilæumsåret er på godt 8.000	Side 15
Skyttelav Er De ked af livet så gå i skyttelavet	Side 16
Foreningens opbygning Lokale foreninger blev dannet før landsforeningen	Side 19
Jubilarstævner Første jubilæumstævne fandt sted endnu før foreningen var stiftet	Side 20
Støtte til Søværnet Økonomien har sat sine grænser for foreningens støtte til Søværnet	Side 22
Livet i flåden 1915 Barsk tid med hård disciplin og mange knubs til drengene	Side 24
Marinestuer Marinestuerne er både seværdige og herlige rammer om kammeratskabet	Side 25
Under Dannebrog Under Dannebrog fortsat uundværligt bånd mellem foreningens medlemmer	Side 26
Nordiske stævner Frederik Taube blev taget på ordet og det nordiske orlogsstævne realiseret	

*Marineforeningen takker annoncørerne,
der har muliggjort udsendelsen af dette festskrift.*

*Jeg ønsker Marineforeningen i Danmark til lykke med 75-års
jubilæet og føjer hertil mine bedste ønsker for foreningens fremtid.*

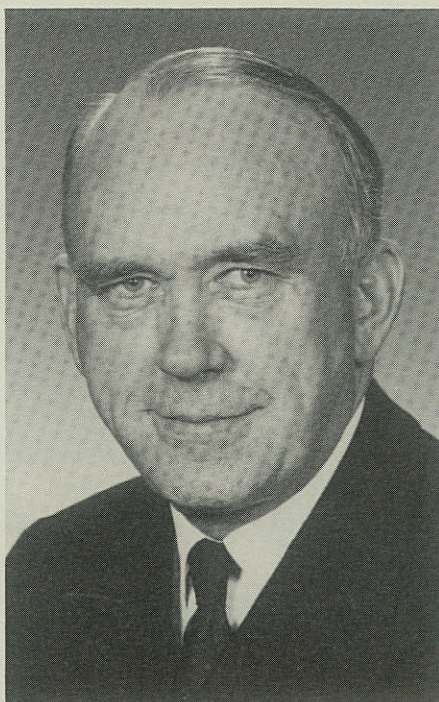
Harnd

Forsvarschefens hilsen til Marineforeningen

Et jubilæum er altid en god anledning til at feste, og jeg er da også sikker på, at Marineforeningen vil forstå at udnytte denne lejlighed til at fejre de 75 år efter de bedste, maritime traditioner. Dette jubilæum bør imidlertid også give anledning til at alvorlig eftertanke, for Marineforeningens formål er jo ikke alene at pleje kammeratligt samvær, men også at være »Marinen bag Marinen«.

I de forløbne 75 år har vort søværn og dets personel modtaget megen god støtte fra Marineforeningens afdelinger og medlemmer såvel i form af gæstfrihed i forbindelse med flådebesøg og lignende som ved oplysningsvirksomhed bl.a. gennem »Under Dannebrog«. Det er vi i forsvaret taknemmelige for. Marineforeningen har herigennem virket som et naturligt bindeled mellem folk og forsvar.

Som et af vore tre værn har søværnet en betydningsfuld rolle at spille såvel i fredstid, som i en spændt situation og i krig. Og netop indsatsen i fredstid er så vigtig, for den omfatter jo foruden ud-

Forsvarschef, admiral S. E. Thide.

dannelse både løsning af helt konkrete, operative opgaver, såsom farvandsovervågning, suverænitetshævdelse og inspektionstjeneste, og den krise- og krigsforebyggende opgave, der beror på demonstration af en overbevisende evne til at løse krigsopgaverne.

Dette vide spektrum af opgaver, der omfatter virksomhed såvel i hjemlige som i grønlandske og færøske farvande, kræver en alsidigt sammensat flåde støttet af operative anlæg i land og dertil afpassede flådestationer og skoler. Et sådant søværn kan imidlertid kun opretholdes og videreudvikles, såfremt de nødvendige økonomiske midler er til rådighed.

Til mine varmeste lykønskninger i anledning af 75 års jubilæet skal jeg derfor knytte en appel til hvert enkelt medlem om ihærdigt at arbejde på og argumentere for, at der sikres forsvaret de midler, der er nødvendige, for at vor gamle søfartsnation kan opretholde et troværdigt og effektivt søværn.

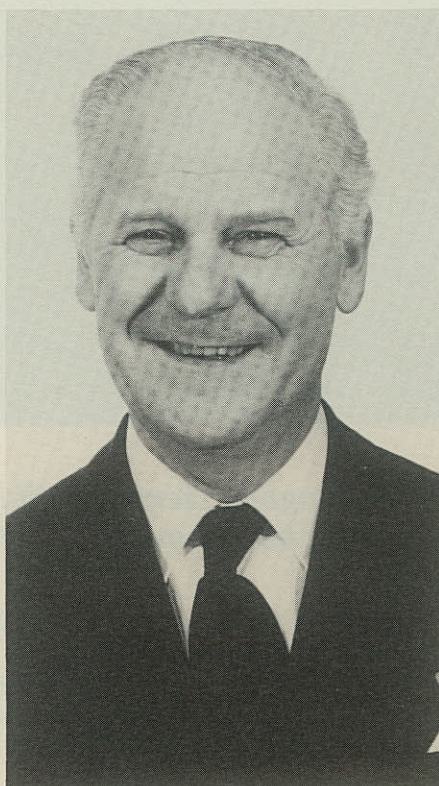
NATO's hilsen til Marineforeningen

For 75 år siden, da Marineforeningen blev stiftet, havde Danmark en flåde af betragtelig størrelse til at understrege landets erklærede udenrigspolitiske linie - neutralitetspolitikken.

Efter 2. verdenskrig udviklede situationen sig i verden således, at Danmark erkendte, at neutralitetspolitikken ikke længere passede til landets situation, og med oprettelsen af den nordatlantiske traktat tilsluttede også Danmark sig denne.

Dermed blev også det danske søværn en væsentlig brik i det samlede maritime forsvar af NATO, idet adgangsvejene til Østersøen er af vital betydning for forsvaret af Atlanten og dermed af Europa.

I Under Dannebrog nr. 1 - 1985 gav jeg som daværende Inspektør for Søværnet en redegørelse for Danmarks maritime situation og søværnets opgaver i relation hertil. Løsningen af de omtalte opgaver vil i stor udstrækning ske i snævert samarbejde med den tyske forbundsrepublikke marine. Imidlertid er det påkrævet, at det er danske orlogsskibe, som varetager de nationale forpligtelser i henhold til folkeretten og som kan forsvare danske rettigheder som suveræn maritim nation.

COM NAV BALTAP, viceadmiral J. Philip Rasmussen.

Ønsket om at holde eventuelle krigshandlinger så langt væk fra dansk landområde, og dermed fra civilbefolkningen, som muligt betinger en afbalanceret, veludrustet og veluddannet dansk flåde, som sammen med vore tyske allierede kan tage kampen op med Warszawa-pagtens stærke flådestyrker. Ligeledes må den danske flåde bidrage til, sammen med vore allierede, at bringe forsyninger og forstærkninger over Atlanten og Nordsøen frem til Europa og dansk område.

Ingen aftale om atomnedrustning ændrer på disse maritime opgaver.

Min hilsen til Marineforeningens medlemmer i anledning af 75-års jubilæet skal ledsages af et ønske om, at alle, hvor end i landet, nu mere end nogensinde vil medvirke til at skabe grundlag for, at den danske flåde kan bevare evnen til at opfylde de maritime opgaver i forsvaret af Danmark og dermed udfylde sin plads i NATO's maritime strategi. Alt på den effektive og værdige måde, som vor maritime situation og tradition kræver.

Til lykke med de 75 år og god vind fremover.

Fortid, nutid og fremtid

Når man skuer tilbage over det trekvarte århundrede Marineforeningen har eksisteret, kan det konstateres, at nok har foreningen været ude i både opgangs- og nedgangsperioder, men på intet tidspunkt har hovedbestyrelsen så meget som måttet skæve til den paragraf i vedtægterne, der omhandler evt. opløsning af foreningen.

Lokalafdelinger har måttet ligge stille i en periode, men er kommet igang igen, andre har måttet give op, men nye er blevet oprettet.

Marineforeningens historie er beretningen om, hvorledes efterhånden ca. 64.000 mænd landet over fra vidt forskellige erhverv og samfundslag har arbejdet sammen for en fælles sag. Det har vel indimellem kunnet give modgang og skuffelse, men langt mere glæde og tilfredsstillelse.

De mænd, der mødtes på Hotel Phoenix den 30. april 1913, af hvilke en væsentlig del havde aftjent deres værnepligt i søværnet i 1888 - for 100 år siden - kunne ikke i deres vildeste fantasi have forestillet sig, hvordan verden og det danske samfund ville se ud i 1988. De har sikkert betragtet Jules Vernes fremtidsromaner, som f.eks. »Rejsen til månen«, på samme måde, som vi i dag ser på vore dages science-fiction-litteratur, men nu *har* mennesket altså været på månen. Ikke blot er sejlene forsvundet fra orlogs- og koffardiflåden, men også dampen er afløst af motoren og gasturbinen for slet ikke at tale om stormagternes atomdrevne skibe. Radio, fjernsyn og jetfly har gjort kloden mindre, og computere styrer stadig flere områder af vores tilværelse.

Har ikke mistet sit særpræg

Der er næppe grund til, og i hvert fald ikke plads til en fuldstændig analyse af den omvæltning søværnet, skibsfarten, det danske samfund og verden omkring har gennemgået siden 1913 ved en stadigt accelererende udvikling. Når man blader i de første årgange af Under Dannebrog, fremgår det klart, at også Marineforeningen har gennemgået en tilsvarende udvikling, uden at den dog har mistet det særpræg, som stifterne gav den.

Når - som det er søgt belyst i dette skrift - de ideer, der lå til grund for stiftelsen af Marineforeningen, har vist sig at være leve- og bæredygtige i denne forandringens tidsalder så skyldes det vel, at disse idealer og ideer er udsprunget af følelser og holdninger, som ligger så

Landsformand, kommandør V.P. Heise

dybt i menneskets natur, at de ikke ændres af udviklingen på overfladen.

Selv om vi ikke i dag bruger så store ord som i 1913 om fædrelandskærlighed, forsværjelte og kammeratskab, så er det dog det, der holder Marineforeningen sammen. Når vi taler søværnets og søfartens sag, er det for at få befolkningen til at forstå, at Danmark er en maritim nation, i bredeste forstand en nation hvis eksistens og vilkår er bestemt af havet.

Usikkerhed om forsvaret

Efter at der i en ganske lang årrække har været relativ ro og stabilitet omkring det danske forsvar takket være brede politiske forlig, så har debatten i de seneste år bragt usikkerhed omkring en ny ordning og dens konsekvenser for søværnet.

I en artikel i »Tidsskrift for Søværnen«, 1909 skrev premierløjtnant Paul Ipsen:

»I de fleste lande falder det den store del af befolkningen særlig vanskeligt at forstå det maritime værns betydning«.

I pjecen »Flådens fremtid - hvor støvner vi hen?«, som Søe-Lieutenant-Selskabet udsendte i 1987 som bidrag til forsvarsdebatten, hedder det:

»Befolkningen synes generelt ikke at forstå, i hvor høj grad det moderne samfund stadig er afhængig af havet som transportvej, ligesom betydningen af, at Danmarks beliggenhed mellem Østersøen og Nordsøen giver vort land en strategisk position af stor vigtighed. En sådan manglende forståelse for de forhold, der er afgørende for landets eksistens er kritisk, og der resterer et stort arbejde med at viderebringe de nødvendige oplysninger og vinde forståelse for landets situation som en maritim nation«.

Dansk skibsfart er stadig landets 3. største eksporterhverv, men den stadig hårdere konkurrence på det internationale fragtmarked skaber en række problemer, der må løses, hvis Danmark fortsat skal hævde sig som en af de førende søfartsnationer. Den danske skibsfarts udvikling har - hvad angår såvel antal skibe, tonnage og antal søfarende - i de sidste 10 år fulgt en faldende kurve, der kun kan stoppes, hvis der skabes en bred forståelse i befolkningen for skibsfartens vilkår og problemer.

Udviklingen lader sig ikke stoppe

Der er i dag og vil i den overskuelige fremtid fortsat være brug for Marineforeningen til at samle folk, der vil tale søværnets og søfartens sag.

Udviklingen i samfundet vil fortsætte med mindst samme hastighed, den lader sig ikke stoppe, men vi kan håbe, at vi bliver bedre til at lede den i en positiv retning.

Det må da også være udfordringen til Marineforeningen, dens ledelse såvel som dens medlemmer, her ved 75-års jubilæet, at vi er beredte til ved en fortsat indsats at fremme og lede udviklingen af foreningen i overensstemmelse med dens formål ved at holde idealer og traditioner i hævd, men samtidigt ved med et åbent blik for fremtidens krav stadig at finde tidssvarende former for foreningslivet og de udadrettede aktiviteter.

Som viceadmiral A. H. Vedel sagde det til søkadetterne, da han i 1947 indviede de af Marineforeningen skænkede faner på Søofficersskolen:

Lær af fortiden, tænk på fremtiden, arbejd i nutiden«.

V. P. Heise
landsformand

Opbakning af Marinen og samling af gamle kammerater bag stiftelsen

I 1909 på et tidspunkt, da den forsvarsordning, som blev resultatet af 6½ års arbejde i »Forsvarskommissionen af 1902«, betød en reduktion i antallet af de artilleriskibe, der var rygraden i søværnet med en 1/3, skrev daværende premierløjtnant Paul Ipsen en artikel i »Tidsskrift for Søværnen« om »Flådeforeninger«.

I artiklen gjorde Ipsen rede for, hvorledes der i næsten alle betydende lande var oprettet flådeforeninger med det formål at skabe interesse for marinen ude i befolkningen. Han slog til lyd for, at der stiftedes en lignende forening i Danmark, idet han påpegede, at:

»Netop i disse dage, hvor udsigten til en forsvarlig løsning af forsvarssagen synes lidet lyse, har ingen kraftig stemme fra folket rejst sig som udtryk for de mange, der mener, at den flådeplan, der forelagdes var under det minimum, der må stilles til ethvert neutralitets- eller eksistensforsvar«.

Bliver først forsvarsvennerne modløse og desorganiserede lukkes alt håb ude, mente Paul Ipsen, der 31 år senere skulle overtage formandsposten i Marineforeningen.

Danner en kammeratskabsklub

Ipsens tanker fandt grobund hos premierløjtnant Hermann Ewald, der havde kontakt med flere fra efterårsindkaldelsen 1888 idet de havde en kammeratlig klub - de såkaldte »88'ere« - der mødtes en gang om året.

Det blev derfor Ewald og tre andre fra denne klub - grossererne Vald. Schou og Georg Lohse samt ingeniør Holger Tuxen, der først alvorligt drøftede mulighederne for at danne en landsmarineforening efter Ipsens oplæg som støtte til et dansk søværn.

Samtidig men uafhængig heraf havde en tidligere orlogsgast af forårsindkaldelsen 1888, portør Fr. Christensen, Roskilde, taget initiativ til at samle sine årgangskammerater til en 25 års jubilæumsfest den 14. april 1913. 75 gaster deltog i et besøg på Holmen og i den efterfølgende middag. Efter denne foreslog Fr. Christensen dannelsen af en forening for gamle marinere, en tanke der vandt stor tilslutning, hvorfor man anmodede kommandør Johannes Nyholm, der deltog i festen om at skrive love for en sådan sammenslutning. Kommandøren lovede, at de snart skulle høre fra ham, hvilket skete ved at kommandøren førte repræsentanter for både forårs- og efterårsindkaldelsen 1888 sammen til et møde på hotel Phønix den 30. april 1913, hvor det besluttedes at stifte en landsdækkende Marineforening. Der nedsattes et udvalg til udarbejdelse af love og tilrettelæggelse af den første generalforsamling. Denne kunne afholdes den 21. juni, 1913, hvor den første bestyrelse med kommandør C. F. Maegaard som formand blev valgt.

Formålsparagraffen uændret

Således forenedes - ved kommandør Nyholms resolute indgriben - Ipsens og Ewalds tanker om en støtteforening for søværnet og Fr. Christensen idé om en kammeratskabsforening, og det kom til udtryk i lovenes formålsparagraf, der har stået uændret siden da:

»- at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenestegørende i søværnet«.

Når søfarten blev medta-

get i denne formulering, var det ud fra en erkendelse af den nære sammenhæng mellem orlogs- og handelsflåden, der har eksisteret fra vikingetiden og Kong Hans' tid, og som op til det 20. århundrede var mere markant i form af oversøiske togter for orlogsskibene med det formål »at vise flaget« og dermed bane vej for handelen. Gasterne fra 1888 havde bl.a. været med på togter til de vestindiske øer.

De mænd, der således formede grundlaget for Marineforeningen, havde nogle ideer og visioner, og de nåede alle at se det frø, de havde sået, spire og vokse sig stadig større. Som nævnt skulle Paul Ipsen som kommandør blive foreningens landsformand i 1940 og kunne glæde sig over at opleve dens medlemssmæssige højdepunkt i 1946.

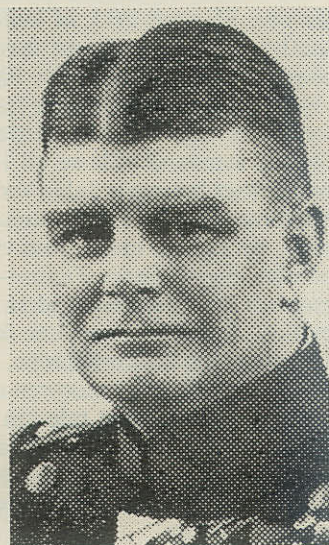
Idealer og traditioner

Bag formålsparagraffens nøgterne ord lå der også nogle holdninger og følelser. Stifterne lagde vægt på, at Marineforeningen skulle værne om de idealer og traditioner, der prægede orlogsflåden. Kærlighed til fædrelandet og respekt for dets fornemste symbol: Dannebrog, samt agtelse for dets kongehus, skulle således være en vigtig del af foreningens ideologiske fundament.

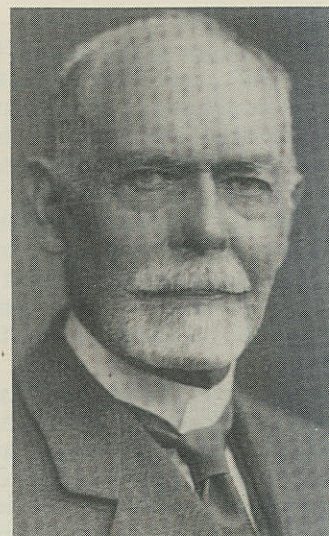
Foreningens motto blev: »Under Dannebrog - for søværn og søfart«, og meget hurtigt søgte og opnåede man Marineministeriets tilslutning til som foreningsflag at føre orlogsflaget med foreningens emblem i øverste stangfelt og hejst på stange i stedet for som fane at være sømmet til stang. Foreningen har altid værdsat dette helt specielle privilegium, og ved alle møder indledes der med flaghejsning efter søværnets ceremoniel til bådsmandspipe eller hornsignal, og ved mødets afslutning nedhales

Fr. Christensen

Herman Ewald

C.F. Maegaard

flaget. Denne åbne tilkendegivelse af respekt for vort flag og det, det står for, virker stadig meget stærkt ikke mindst fordi forsamlingen efter hejsning og nedhaling synger henholdsvis første og sidste vers af nationalsangen »Kong Christian stod ved højen mast«, der jo har nær forbindelse med orlogsflådens historie.

Marineforeningens emblem, der blev skabt af hofjuveler Dragsted, har som bund Dannebrog, som symbol for, at fædrelandskærlighed er baggrunden for foreningens virke. På den rødhvide bund er der over et gyldent »M« for Marineforeningen anbragt en kongekrone som symbol på kongehuset og foreningens agtelse for regenten.

Prins Valdemar æresformand

Marineforeningens gode forhold til kongehuset har gennem de 75 år været markeret udadtil ved den ære og velvilje fire af dets medlemmer har vist foreningen ved at påtage sig hvervet som æresformand.

I 1914 modtog H.K.H. Prins Valdemar udnævnelse til æresformand, og varetog herved med stor interesse og meget aktivt lige til sin død i 1939. Prinsen havde som aktiv søofficer gennem næsten 30 år tjent sig op gennem graderne bl.a. på chefs- og eskadrechefposter til admiral og havde et stærkt personligt forhold til marinen og dens personel.

I 1940 overtog H.K.H. Kronprins Frederik, der jo også havde gjort aktiv tjeneste som søofficer, og som allerede i 1922 havde meldt sig ind i foreningen, æresformandskabet og bestred det som Kong Frederik IX til sin død, hvorefter hans broder H.K.H. Arveprins Knud, som var aktiv søofficer og medlem af foreningen siden 1924 overtog det.

Fra 1976 har vi haft den ære at have H.K.H. Prins Henrik har ikke som sine forgængere en søofficersuddannelse og -tjeneste bag sig, men Prinsens interesse for søen manifesterer sig klart gennem hans aktive og meget dygtige sejlsportsudøvelse.

De sidste to elementer i

foreningsembellet er symboler for Marineforeningens to hovedformål, nemlig: under »M« et et gyldent anker for søværn og søfart, og omkring det hele en tovværkskrans for kammeratskabet.

Mange foredrag

Hvorledes stifterne konkret forestillede sig, at foreningen skulle øge nationens interesse for søværn og søfart, finder vi i de første loves § 4, hvor det hedder: »Foreningen lader så vidt muligt afholde foredrag i lokalkredsene landet over om søværnet og søfarten for at udbrede kendskabet til disse -« ligesom det fremgår af § 5 og 6, at foreningen lejlighedsvis skulle udgive småskrifter om maritime emner, samt søge at vække ungdommens interesse for søværnet og søfarten ved at lade den besvare pris spørgsmål om sådanne emner.

Endelig var det også hensigten - når foreningens midler tillod det - at udøve filantropisk virksomhed blandt trængende tidligere værnepligtige, samt at opmuntre tjenestgørende værnepligtige

*Årgang 1889 fejrer
25 års jubilæum på
Nimb den 17. april
1914.*

og andre sømænd ved præmier for særlig god tjeneste.

De her anviste midler til opfyldelse af formålet har været anvendt gennem de 75 år og er stadig anført i vedtægterne.

Foredragsvirksomheden var det dominerende fra starten, idet den tjente til at samle interesserede rundt om i provinsen til møder, hvor man så benyttede lejligheden til at orientere om Marineforeningen og evt. få oprettet en lokalafdeling. Der blev imidlertid fortsat holdt mange foredrag gerne med lysbilleder ved medlemsmøderne om aktuelle eller historiske maritime emner, indtil op i 50'erne, hvor foreningslivet i almindelighed skifter karakter og det også i Marineforeningen bliver svært at samle

Kong Frederik hilser på repræsentanter fra Marineforeningen i Aalborg, Sigurd Hyltoft, Niels Andersen og flagbærer Borg Andersen. Billedet er fra indvielsen af Limfjordstunellen.

medlemmerne til sådanne informative arrangementer i konkurrence med det voksende udbud af fritidsbeskæftigelse og underholdning ikke mindst efter fjernsynets fremkomst.

Information om søfart og søværn

Lige så betydningsfuld og måske mere effektiv var nok den information om søværn og søfart, der nåede ud til alle medlemmer og også interesserede uden for foreningen gennem medlemsbladet »Under Dannebrog« - Organ for søværn og søfart«. Det var også fastsat i de første love, at foreningen skulle udgive et medlemsblad, idet stifterne indså, at skulle man få Marineforeningen til at hænge sammen som en landsforening, var det nødvendigt at have et fælles kommunikationsmiddel til afdelingerne og disse imellem. Eftertiden har vist rigtigheden i dette, og trods konstante økonomiske problemer er det lykkedes at udgive bladet uden afbrydelse fra 1. januar 1914 til nu. Bladets historie er berettet andet steds i dette nummer, men her skal understreges dets betydning som middel til at udbrede kendskab til og interesse for søværn og søfart.

Såvel hvad angår foredragsvirksomhed som bladets indhold, prægedes

Prins Valdemar

Arveprins Knud

begge dele i starten af det historiske stof, hvad enten det var skildringer af søkrigshistoriske begivenheder, kofardiflådens udvikling gennem tiderne, eller beretninger om oplevelser og minder fra tjenesten og livet om bord. Under 1. verdenskrig orienteredes der dog også om søkrigsbegivenhederne og deres indflydelse på handelsflåden ude og hjemme.

Forsvarssagen et stridsemne

I betragtning af, at udgangspunktet var Ipsens redegørelse for, hvorledes »flådeforeningerne« i andre lande agiterede i befolkningen for flådens betydning for derved at tvinge regeringerne til at ofre de fornødne summer på flådens udvikling, kunne man måske forvente lignende virksomhed i skrift og tale fra Marineforeningen, men det finder man næsten ikke. Årsagen hertil er uden tvivl, at forsvarssagen efter århundredskiftet var blevet et stærkt og ømtåleligt politisk stridsemne, og man havde ud fra ønsket om at give foreningen den størst mulige bredde i medlemsskaren i lovene fastsat at: »Al politik er udelukket ved foreningens møder«.

Bestemmelserne blev ændret

For en forening, der ville

samle alle fra den højeste til den laveste - fra admiral til menig - var indførelse og opretholdelse af en sådan bestemmelse både nødvendig og rimelig, men ved at gå ind i en forening, der som sit erklærede formål har at ville styrke interessen for et dansk søværn, har man - så længe forsvarssagen ikke er hævet over de partipolitiske interesser - taget politisk stilling, og Marineforeningens virke må basere sig på en forsvarspositiv grundholdning.

Senere blev bestemmelsens ordlyd ændret, således at det nu hedder: »Foreningen er upolitisk«, hvilket efter almindelig sprogbrug betyder, at den er uafhængig af partipolitiske interesser og organisationer, og at den ikke er et politisk debatforum.

Medens der i starten lagdes vægt på gennem foredrag og artikler at belyse orlogsflådens betydning i fortiden er udviklingen gået i retning af gennem saglig konkret oplysning om søværnets rolle og betydning for det danske nationale forsvar at give medlemmerne det bedst mulige grundlag for at tage personlig stilling til den løbende debat om forsvarssagen og herudfra deltage i den.

I 1925, da et konkret afrustningsforslag behandledes i rigsdagen, markerede Marineforeningen sin holdning ved at gengive den af Sølieutenant-Selskabet i den forbindelse udgivne pjeces: »Flåde eller søpoliti« og i 1932 bragtes samme selskabs kritiske udtalelse om »Forslag til søværnslov 1932«.

I det hele taget har Marineforeningen igennem årene haft formålet og stifternes tanker for øje og under skiftende og ofte vanskelige vilkår omsat dem til praktisk virke.

Marineforeningen har altid værnet om minderne

Da foreningen første gang trådte offentligt frem skete det ved den store 3 dages mindefest i 1914 i anledning af 50-året for slaget ved Helgoland, som var arrangeret i samarbejde med Søofficersforeningen og Søunderofficersforeningen Ørnen. Arrangementet omfattede mindehøjtidelighed, festmiddag, mindegudstjeneste besøg på Holmen og sluttede med besøg på »Jylland« ved Juelsminde hvor ca. 70 veteraner deltog. Marineforeningen skaffede penge ved salget af den kendte platte, der udførtes af marinemaleren Benjamin Olsen og Den Kongelige Porcelænsfabrik.

Også på 60-års dagen i 1924 arrangerede Marinefor-

eningen efter indbydelse fra fregattens ejer godsejer E. Schou en mindehøjtidelighed om bord i »JYLLAND«, hvori deltog 41 veteraner fra Helgoland. Om aftenen stod Horsens afdelingen som vært ved en festmiddag.

Marineforeningen har fra sin start haft et særligt forhold til fregatten. Blandt de første medlemmer var der veteraner fra 1864 og mange, som havde sejlet med fregatten siden da, hvorfor det var naturligt, at foreningen engagerede sig meget i det arbejde, der blev gjort, efter at den i 1908 var kommet i privat eje. Marineforeningen har været aktiv i »Komiteen til fregatten Jylland's bevarelse«, i foreningen »Fre-

gatten Jylland's venner« og er i dag repræsenteret i »Den selvejende institution Fregatten Jylland«s repræsentantskab.

Blev tilbudt Fregatten Jylland

I 1923 tilbød fregattens ejer siden 1912, godsejer Schou, Marineforeningen at overtage den, men hovedbestyrelsen måtte efter nøje undersøgelser og overvejelser erkende, at opgaven med at restaurere og vedligeholde skibet langt oversteg foreningens økonomiske formåen.

Også omkring andre store søkrigsbegivenheder har der gennem tiden været arrangeret mindehøjtideligheder, sidst var i 1951 ved 150-års dagen for slaget på Rheden 2. april 1801, men tiden løb fra dem, og i dag er det utænkeligt, at noget sådant kunne gennemføres. I Marineforeningen vil vi imidlertid fortsat være med til at knytte forbindelsen mellem flådens glørværdige fortid og søvær-

Marineforeningen har altid værnet om minderne. Her mindes ved en højtidelighed i Odd Fellow Palæet i København, slaget på Rheden.

net i dag for at sikre dets fremtid ved at værne om mindet om de mænd, der med livet som indsats deltog i Danmarks forsvar på søen.

Når vi siden 1945 har afholdt de årlige jubilarstævner på Holmen på den søndag, der falder nærmest 29. august, og herunder nedlægger krans på mindesmærket for det personel, der gav deres liv under besættelsen, så er det således en tilkendegivelse af, at foreningen repræsenterer den del af befolkningen, der endnu husker og vedkender sig løftet fra befrielsesdagene: »I skal ikke blive glemt!«.

Hovedbestyrelsen samlet oktober 1987.

Forrest fra venstre Hans J. Nielsen, distrikt 9, Ferd. Andreasen (2), landssekretær Ib Ketler, landsformand V.P. Heise, landsnæstformand Torben Jensen, og Poul Christiansen (4). Bagest fra venstre Bent Simonsen (12), Kim von Wowern (1), Jørgen Brøgger (120), Tommy Larsen (6), N.P. Jepsen (3), Knud Møller (7), Jørgen Andersen (11), Peter Birk Jensen (5) og John Oldvej (8).

Hele landet repræsenteret i foreningens hovedbestyrelse

Da det var stifternes hensigt, at samle danske mænd til fælles arbejde for søværnet og søfarten i en landsdækkende forening, måtte der fra starten skabes en organisation som ramme om dette.

Det organisatoriske grundlag blev lagt i de første love, der blev udformet efter mødet den 30. april 1913, og vedtaget på generalforsamlingen den 23. april 1914.

Der skulle efter disse være en hovedbestyrelse med sæde i København, hvis 15 medlemmer skulle vælges på årlige sendemandsmøder, hvor lokalkredsene havde et antal stemmer i forhold til deres medlemstal.

I § 11 bestemtes, at »Lokalkredse for København, andre byer og landsdele agtes dannede, hvor sådanne ikke allerede findes«.

Lovene gav lokalkredsene en stor grad af selvstændighed inden for visse rammer,

og alt i alt må Marineforeningens organisation efter den tids forhold siges at have været meget demokratisk, og selv om lovene har været revideret 22 gange, så står hovedstrukturen ligesom formålsparagraffen uændret og tidsvarende endnu i dag, hvor demokratiet har udviklet sig til »nærdemokrati«.

Imponerende indsats

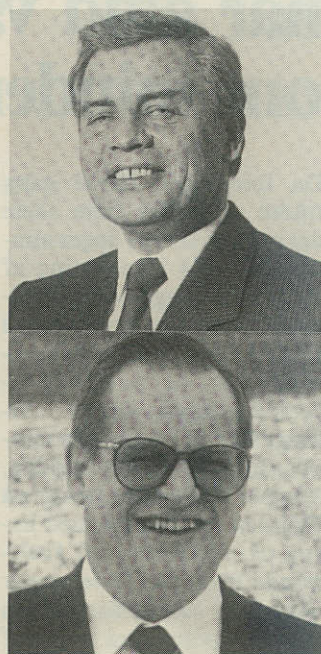
Det var en imponerende indsats, der i foreningens første tiår bragte antallet af lokalkredse op på 38. Trods alle vanskeligheder under krigsårene 1914 - 18 rejste Ewald, Schou og de andre pionerer landet rundt og holdt foredrag og skabte interesse for oprettelse af en lokal Marineforening.

I forvejen eksisterede sådanne udenfor København kun i Århus og Vejle. Medens

»De danske marinere for Vejle og omegn« ved Marineforeningens oprettelse straks tilsluttede sig denne som lokalfdeling nr. 1, blev der i 1919 oprettet en afdeling i Århus, som arbejdede side om side med »Selskabet de danske marinere« indtil 1923, hvor de to foreninger sluttede sammen.

Agitationsvirksomheden, hvori også deltog mange søofficerer og underofficerer, der fra starten viste interesse for sagen og indmeldte sig, blev ledet af hovedbestyrelsen og et hovedkontor med justitsråd, kaptajn Froda som leder og en sekretær for landsforeningen, en stilling, der ved oprettelsen af Københavns afdelingen i 1914 kombineredes med sekretærhvervet for denne.

Det var således en ganske stor organisation, den første formand kommandør Mægaard kunne overdrage sin ef-

På billedet af hovedbestyrelsen savnes landskasserer Kurt Flatau, der her ses for oven og nederst Flemming Scandorff fra distrikt 13.

terfølger kommandør Kiær efter de første 10 år.

Selvom kommandør Kiær kun bestred formandsposten i tre år blev det hans fortjeneste, at Marineforeningen - ved revision af lovene - blev præciseret som én samlet landsforening med afdelinger med selvstyre indenfor de af hovedbestyrelsen fastsatte rammer. Han gennemførte - trods en del modstand, at Københavns afdelingens kontor blev udskilt fra hovedkontoret, først og fremmest for at undgå, at provinssafdelingerne skulle føle sig regeret af Københavns afdelingen.

Væksten fortsatte

Efter at organisationen således var blevet konsolideret fortsatte væksten i antallet af afdelinger støt og roligt under admiral C. Carstensens formandskab op til de 50 i 1940, hvor der på grund af begivenhederne efter 2. verdenskrigs udbrud og den tyske besættelse af Danmark den 9. april 1940 kom et voldsomt opsving i antallet både af medlemmer og af afdelinger.

Væksten gjorde en styrkelse af organisation og administration nødvendig. Kommandør P. Ipsen, der havde bistået kommandør Kjær ved den før nævnte revision af lovene, påbegyndte dette arbejde som næstformand i hovedbestyrelsen og fortsatte det som formand efter admiral Carstensens død i december 1940.

På grund af forholdene måtte sendemandsmøderne aflyses i 1940 og 41, men hovedbestyrelsen arbejdede med revisionen af organisationen, således at der på sendemandsmødet i 1942 kunne forelægges forslag til nye bestemmelser vedr. hovedbestyrelsens sammensætning, idet der samtidig indførtes en distriktsorganisation. De nu 61 lokalafdelinger fordeltes herved på 9 distrikter. Hovedbestyrelsen fik 15 medlemmer nemlig foruden formand, næstformand, kasserer og sekretær samt 2 medlemmer bosat i København, der udgjorde et forretningsudvalg, 1 repræsentant for hvert af de 9 distrikter.

Kommandør H. F. Kiær,
landsformand 1923 - 26.

Kontreadmiral C. V. E.
Carstensen, landsformand
1926 - 40.

Marineforeningens karakter af en landsforening blev herved påny understreget, og ved at distrikternes repræsentanter i hovedbestyrelsens skulle bistå afdelingerne med råd og dåd, skulle forbindelsen og sammenholdet indenfor den store organisation styrkes.

Der er ikke tvivl om, at denne udbygning af organisationen bidrog til, at foreningen under den fortsatte vækst indtil 1946, hvor den nåede op på 91 afdelinger med 13.700 medlemmer, undgik at falde fra hinanden.

Udvidet til 13 distrikter

Siden har distriktsordningen, der i 1948 blev udvidet til 10 distrikter og i 1963 til 13, været et vigtigt kommunikationsmiddel mellem den nu for hele landet repræsentative hovedbestyrelse og afdelingerne. I 1945 afholdtes for første gang et distriktsmøde i Struer, og efterhånden udvikledes denne tanke sig, så der nu holdes 2 møder om året i hvert distrikt, ved hvilke distriktsrepræsentanten drøfter fælles problemer med afdelingsformændene og orienterer sig om situationen i distriktets afdelinger, for at de ved hovedbestyrelsesmøderne kan rapportere og bringe evt. spørgsmål op til behandling.

Distriktsordningen, der affødt af den store vækst i 40'erne har i de sidste årtier, hvor vilkårene for foreningsliv har været vanskelige og hvor det har været sværere at hverve og fastholde medlemmer, haft stor betydning ved

hjælp til afdelinger, som har haft alvorlige problemer.

Indførte større ensartethed

I årene 1940 - 45 indførte hovedbestyrelsen under Ipsens ledelse også andre organisatoriske og administrative reformer, således blev der udsendt en standard formular til »Vedtægter for Marineforeningens afdelinger«, hvorved der blev større ensartethed i disse uden at der dog skete begrænsninger i afdelingernes selvstyre.

Ved udsendelse af »Marineforeningens Håndbog« i 1943 styrkedes organisation, administration og samarbejdet i de mange afdelinger yderligere ved at der i denne var samlet alle fællesbestemmelser for Marineforeningen herunder også et flagreglement, og bestemmelser for ceremonieller og emblemer.

Hermed var der bragt orden i foreningens hus, og skabt et organisatorisk og administrativt grundlag, som siden har kunnet føres ájour i takt med udviklingen. Først i de senere år har hovedbestyrelsen følt behov for en grundigere analyse af organisationen og administrationen.

Da udgivelse af den nævnte håndbog i 1943 på grund af de dermed forbundne ret store udgifter ikke blev gentaget, besluttede hovedbestyrelsen i 1986 - 87 at udsende dels en »Håndbog for afdelingsformænd« dels »Håndbog for distriktsrepræsentanter«, hvori man samlede de gældende bestemmelser, direktiver og vej-

ledninger i en sådan form at de kan holdes ájour ved udsendelse af rettelsesblade.

Effektiviteten skal øges

På hovedbestyrelsesmødet i oktober 1985 iværksattes et »Organisationsudviklingsprojekt« efter hvilket det var planen over de nærmere år at gennemgå organisationens forskellige led med henblik på evt. revisioner og tiltag for at gøre den mere effektiv alt med henblik på at Marineforeningen fortsat skulle være på højde med udviklingen i samfundet og udvikles i overensstemmelse med formålsparagraffens ånd og bogstav.

Når det er lykkedes at holde sammen på de mange afdelinger i en landsdækkende Marineforening, skyldes det også, at foreningen fra starten har haft et hovedkontor, der varetager den løbende administration (medlemsregister, økonomi og korrespondance) og ikke mindst fungerer som serviceorgan for afdelinger og distrikter.

Flyttet til andre lokaler

Hovedkontoret har i de 75 år skiftet adresse 8 gange, indtil det i 1984 flyttede ind i de nuværende helt ideelle lokaler i Danmarks Rederiforenings bygning i Amaliegade. Foruden de skiftende landssekretærer og landskasserere har en række dygtige kontordamer her udført et meget betydeligt arbejde for foreningen, som fortjener den største anerkendelse.

I 1986 besluttede hovedbestyrelsen, at der skulle anskaffes et EDB-anlæg til hovedkontoret for at lette og effektivisere det omfattende arbejde med gennem registrering af ca. 1.000 årlige ind- og udmeldelser at holde medlemskartoteket ájour, og dermed øge serviceniveauet overfor afdelingerne samt til regnskabsformål.

Driften af hovedkontoret repræsenterer sammen med udgiften til Under Dannebrog de tunge poster på Marineforeningens regnskab, men de er til gengæld de vigtigste for opretholdelse af landsforeningen.

Hvert år i maj holder Marineforeningen sit sendemandsmøde. Møderne finder sted i vekslende byer. Afdelinger, der ønsker at stå for arrangementet, indsendes ansøgning, og der er hvert år rift om at blive værtsby, for et sendemandsmøde er en god pr for Marineforeningen. Her ses er billede fra sendemandsmødet i fjor, hvor Ebeltoft-afdelingen havde sørget for et flot arrangement.

Medlemstallet i jubilæumsåret er på godt 8000

Marineforeningens stiftere ville »samle danske mænd til fælles arbejde« for at øge interessen for søværn og søfart. De udførte selv det største og vanskeligste arbejde i de første år ved at rejse rundt og ved foredragsmøder agitere for oprettelse af lokal-kredse over hele landet. Allerede i 1915 kunne der mønstres 2.545 medlemmer i 13 kredse, og 10 år efter nåede man de 5.000. Herefter stabiliseredes medlemstallet mellem 5 og 6.000 indtil 1940, hvor der, skete en eksplosiv udvikling, der førte til 13.700 i 1946.

Denne tilvækst, der affødt af begivenhederne under besættelsen og den styrkede nationalfølelse de skabte, kunne naturligvis ikke fortsætte, og omkring 1950, da det igen var blevet hverdag i Danmark, begyndte en langsom tilbagegang, indtil medlemstallet fandt et ret stabilt leje i 70'erne mellem 7 og 8.000, i 1987 8.033 i 81 afdelinger.

Når det lykkedes at bremse tilbagegangen, skyldes det en meget energisk indsats fra hovedbestyrelsen under kommandør Godske de Lichtenbergs (1956-64) og kommandørkaptajn Kai Herts' ledelse. I disse (1964-79) årtier, hvor »mødetræthed« blev et udbredt fænomen i alt foreningsliv, måtte der ske en fornyelse af aktiviteterne.

Ved vurdering af medlemstallet må der, som tidligere nævnt, tages behørligt hensyn til udviklingen i det omgivende samfund. Ligesom forholdene under 1. og 2. verdenskrig naturligt øgede interessen for en forening, der som Marineforeningen bygger på en national og forsvarspositiv idealisme, så svækkedes interessen i mellemkrigs- og efterkrigsperioden.

Stagnationen i 1925 må således ses på baggrund af, at 1. verdenskrig var kommet på afstand, man fæstede lid til

Folkeforbundet og dertil kom så depressionen.

På samme måde er det klart, at den udvikling eller snarere omvæltning, der er sket på alle samfundsområder i de sidste 25 år, har ændret og vanskeliggjort vilkårene for foreningslivet. Vel-færdssamfundet på godt og ondt med dets øgede arbejds-pres og det voksende udbud af alternative underholdnings- og fritidsaktiviteter, generationsskiftet i 60'erne med ungdomsoprør og protestbevægelser og de ændrede holdninger til forsvaret, som følger af, at krigen og besættelsen efterhånden kun huskes af den ældste del af befolkningen, det og meget andet må påvirke medlems-tilgangen.

Rekrutteringen er mindsket

Ikke mindre væsentligt er det imidlertid, at Marineforeningens naturlige rekrutteringsgrundlag i de sidste 25 år er blevet betydeligt formindsket. Den faste stok i Marineforeningen har altid været tidligere værnepligtige orlogsgaster, og medens søværnets værnepligtsstyrke i 1962 udgjorde 4.600 »mandår«, er den i 1987 nede på kun 990 »mandår«. Den menige stampersonelstyrke -

konstabler og overkonstabler - der har afløst de værnepligtige ombord, fordi den teknologiske udvikling har gjort det nødvendigt at have personel med længere kontraktid end værnepligtens 9 måneder, er ikke forøget tilsvarende, bl.a. fordi antallet af orlogsskibe i perioden er formindsket fra 77 til 63 skibe.

Selv om Marineforeningen kan glæde sig over, at mange både tjenestgørende og hjemsendte konstabler har meldt sig ind, især som resultat af den positive kontakt mellem afdelingerne og adoptionsskibene, kan det ikke opveje virkningerne af faldet i antallet af hjemsendte værnepligtige, der ti år senere føler trang til at genopfriske minder og kammeratskabet fra tjeneste under orlogsflaget.

Ved foreningens start var et stort antal søofficerer og underofficerer aktive i agitationen for foreningen og som medlemmer, men interessen blandt det faste personel synes at være dalet. I hvert fald føler kommandør Kjær som formand sig foranlediget til i »Tidsskrift for Søværnen«, 1924 med baggrund i det på dette tidspunkt i rigsdagen behandlede afrustningsforslag at skrive en artikel, hvor han bebrejder både tjenstgø-

rende og ikke-tjenstgørende befalingsmænd, at de ikke støtter foreningen ved medlemskab, idet - som han skriver - »jeg skylder mine kammerater at oplyse dem om, at Marineforeningen er deres sande ven samt, at den ikke ene, men kun i åbent samarbejde med dem og med deres personlige støtte kan nå det mål, den har sat sig«.

20 år senere i 1944 skriver kommandør Ipsen som formand i samme tidsskrift en tilsvarende artikel, hvor han slutter med: »Selv om tilgangen af marinens befalingsmænd og faste personel har været noget stigende, så er det et stærkt ønske inden for foreningen, at mange flere af disse vil melde sig i dens rækker og deltage i dens arbejde til gavn for vort fremtidige søværn«.

Svigtende interesse

Både Kjær og Ipsen nævner, at en årsag til den svigtende interesse kan være, at foreningen - med Ipsens ord - »ikke i de for vore værn så vanskelige år efter sidste verdenskrig tog mere aktiv del for forsvaret i den politiske strid«, og må begge henvise til at »al politik er udelukket af foreningen«.

Medens kommandør Kjær imidlertid hævder, at afrustning ikke, blot fordi det behandles på rigsdagen, er et politisk spørgsmål, men derimod et nationalt spørgsmål, der som sådan er hævet over politik, gør kommandør Ipsen gældende, at Marineforeningen, selv om den ikke har optrådt på den politiske arena, har ydet en ikke ringe indsats ved at holde betydningen af et effektivt søværn levende i alle lag af befolkningen.

Mange søofficerer og befalingsmænd har gennem de

75 år indskrevet deres navn ikke blot i medlemsprotokollen med også i foreningens historie, og Marineforeningen kan med rette hævde også i dag at række fra admiral til menig orlogsgast.

Efter de første love fra 1913 kunne foruden værnepligtige og befalingsmænd som »ekstraordinære« medlemmer optages mænd med interesse for orlogs- og handelsflåden og de dermed beslægtede erhverv.

Bortset fra, at opdelingen i ordinære og ekstraordinære medlemmer er bortfaldet, gælder dette stadigt.

Mange gode civile medlemmer

Der var i sin tid nogen diskussion om denne udvidelse af medlemskredsen udover, hvad der gælder for soldaterforeningerne, men der har kun været grund til at glæde sig over, at synspunktet om den nære sammenhæng mellem orlogs- og handelsflåden sejrede. Det har givet foreningen større bredde i arbejdet for at styrke nationens interesse for søværn og søfart, og det har navnlig tilført den et islæt af gode »civile« medlemmer, der af ægte interesse for Danmark som søfartsnation har gjort en stor indsats for den fælles sag.

Navnlig i de sidste 25 år, hvor det ikke længere har været en selvfølge at søfolk og fiskere udskrives til værnepligt i søværnet, har det gjort det muligt alligevel at optage dem i Marineforeningen.

Der er også grund til at pege på, at mange af de frivillige, som af interesse for det maritime forsvar er søgt ind i Marinehjemmeværnet, i de seneste årtier har kunnet optages i Marineforeningen, uanset om de har aftjent værnepligt i søværnet, eller ej.

Forslag om optagelse af kvinder

Udviklingen har i 80'erne ført til noget, som foreningens stiftere ville have anset for aldeles utænkeligt: forslag om optagelse af kvinder i Marineforeningen.

Københavns afdelingen var tidligt ude med et forslag om at medlemmer af »Kvindeligt Marinekorps« skulle

kunne optages i Marineforeningen, men forslaget blev mødt med massiv modstand.

I 1982 fremsattes igen - denne gang fra Korsør afdelingen - forslag om optagelse af både mænd og kvinder. Forslaget blev nedstemt efter en debat, der viste, at der var stor uenighed om, hvilke kvinder, det drejede sig om.

Fra 1972 havde søværnet antaget kvinder som stampersonel - konstabler, overkonstabler og sergenter - og i 1985 var tallet nået op på ialt ca. 200 tjenstgørende piger i søværnet. Disse kvinder blev uddannet og gjorde tjeneste på lige fod med det mandlige stampersonel. Da alene den første kontrakt på 3 år gik langt ud over de 9 måneders værnepligtstid, var det ikke urimeligt at rejse spørgsmålet, om de ikke skulle have adgang til optagelse.

I 1984 fremsættes på sendemandsmødet forslag om, at hovedbestyrelsen skal udarbejde retningslinier for kvinders optagelse og forslag til de nødvendige vedtægtsændringer. Resultatet af dette arbejde fremlægges i 1985 med opfordring til afdelingerne om inden sendemandsmødet i 1986 at debatere spørgsmålet med henblik på afgørelse ved afstemning på sendemandsmødet 1986. Denne afstemning resulterede i 135 stemmer for og 108 imod, men da der kræves et kvalificeret flertal for vedtægtsændringer, faldt forslaget, og samtidigt besluttedes det, at spørgsmålet først kunne rejses igen i 1991.

Medens det kvindelige stampersonel i første omgang kun kunne gøre tjeneste i inspektionsskibene, er der siden iværksat forsøg med anvendelse af kvinder i de egentlige kampenheder, og Forsvarsministeriet har nu godkendt dette med visse begrænsninger. Da det samtidig er en kendsgerning, at kun et mindre antal af de til søværnet udskrevne værnepligtige kommer til tjeneste i kampenhederne, har spørgsmålet om kvinders optagelse som medlemmer i Marineforeningen stadig større aktualitet, men nu må afstemningen om et evt. forslag i 1991 vise, om det skal kunne lade sig gøre.

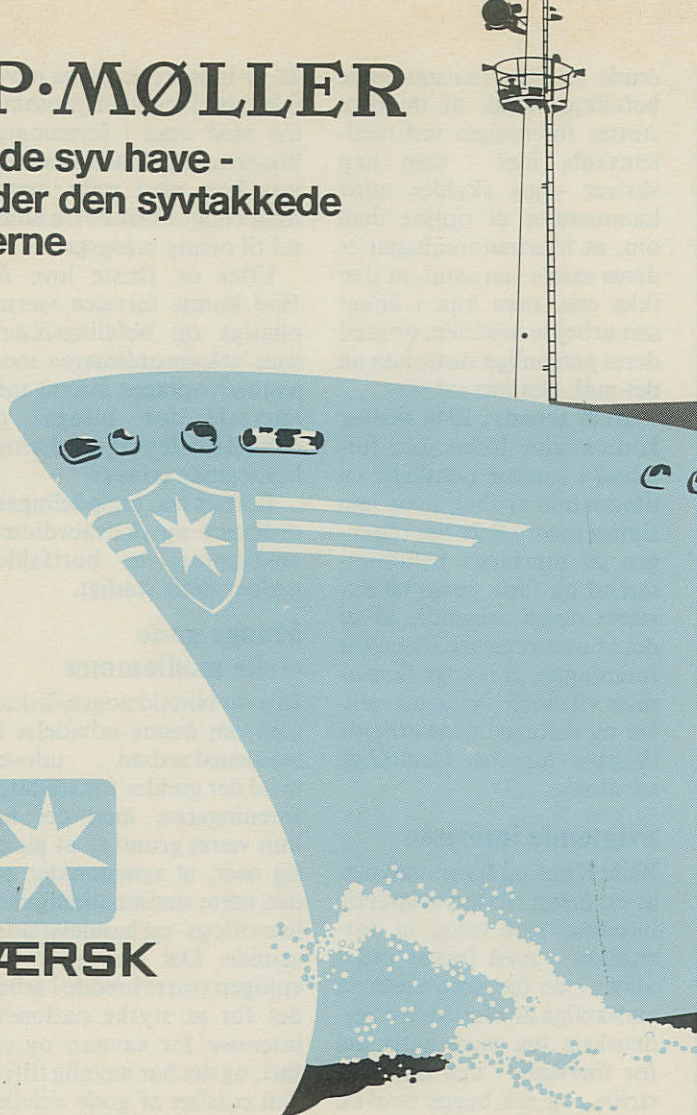
Tre tidligere landsformænd. Fra oven kommandør Poul Ipsen, kommandør Godske de Lichtenberg og nederst kommandørkaptajn Kai Hertz.

A·P·MØLLER

På de syv have -
under den syvtakkede
stjerne

MÆRSK

Neptun i stævnen - er det sikkerhed nok?

Tro og overtro har været forbundet med skibsfart. I tidligere tider sikrede man f.eks. en god og lykkelig fart ved hjælp af en galionsfigur i skibets stævn.

I moderne skibsfart rækker en sådan tro og overtro ikke langt.

Det er derfor vigtigt at samarbejde med et solidt og erfarent søforsikringsselskab, hvor service og ekspertise er en selvfølge.

BALTICA

Vi forsikrer skib og last

Baltica's Søsektor · Rådhuspladsen 14 · 1583 Kbh. V · Tlf. 01 15 06 42

Er De ked af livet så gå i skyttelavet

- Er De ked af livet, så gå i skyttelavet. Sådan sagde landsformand, nu afdøde kommandør Ipsen engang i en af sine taler.

Dermed fastslog kommandøren, at i skyttelavets muntre kammeratskabskreds får man livsmodet tilbage. Her er godt at være.

Det kunne ikke siges bedre. Straks ved stiftelse af Marineforeningen opstod tanken om at oprette et skyttelav, men først den 20. oktober 1916 blev det første lav dannet.

Det var Københavns-afdelingen, der realiserede tankerne - og det skyldes pudsigt nok utilfredshed.

Det gutterne var utilfredse med var, at der kun var seks sammenkomster i løbet af vinterhalvåret. De ønskede fortsat at hygge sig sammen og dannede derpå et lav, der kunne fortsætte de kammeratlige sammenkomster samtidig med at skydefærdighederne tilegnet i tjenestetiden blev genopfrisket.

Frygt for en stat i staten

Året efter i 1917 blev der dannet en egentlig lavsbestyrelse med Emil Johnsen som formand. Det skete dog ikke gidningsløst, for i foreningen var en del medlemmer nervøse for, at et skyttelav skulle blive en stat i stat.

Frygten var ubegrundet. Tværtimod viste det sig, at skyttelavet blev et aktiv for foreningen, idet det trak mange nye unge til.

Og man hyggede sig ved de månedlige skydninger, kammeratskabsaftener med underholdning, foredrag, lystighed og bjerge af biskemad.

I 1921 oprettedes skyttelav i Odense. Randers fulgte efter i 1923, hvorpå der gik ti år, inden Horsens i 1933 oprettede sit lav.

Anden verdenskrig satte en stopper for aktiviteten, men så såre befrielsen kom dukkede lavene frem igen. Alene

i 1945 stiftedes der nye lav i Esbjerg, Kalundborg Kongens Lyngby og Frederiksborg.

I 1946 fulgte Århus, Roskilde og Dragør.

I 1948 kom turen til Kerteminde og Herning.

Glostrup fulgte efter i 1954, Hanstholm/Thisted i 1972 og Kolding i 1973.

Svendborg fik et lav i 1980, men det blev opløst i 1983.

Til gengæld kom Ebeltoft til og året efter endnu to, nemlig Hørsholm/Rungsted og Aalborg.

Grenå fik sit lav i 1985 og året efter kom Odense igang igen efter nogle års pause.

Endelig har så i fjor to afdelinger, Frederiksværk og Hundested slået sig sammen og dannet et fælles skyttelav ved navn »Halsnæs«.

Ikke alle lav er lige stabile, men i jubilæumsåret er der dog skyttelav fordelt landet over, og yderligere tre afdelinger har lav på bedding.

Marineforeningens skyttelavsudvalg

På opfordring fra Marineforeningens landsledelse blev der i 1983 oprettet et landsskytteudvalg, bestående af tre medlemmer, som er direkte ansvarlig overfor Marineforeningens hovedbestyrelse. Udvalget kom til at bestå af Jens Rosenfeldt Christensen, Glostrup, Karl Georg Momsen, Glostrup og Palle Bjerg Madsen, Randers. Sidstnævnte er siden afløst af Preben Ernst Mohr, Kerteminde.

Udvalget har udarbejdet direktiver for aktiviteterne og formuleret nye standardvedtægter.

Formålsparagraffen lyder: »Skyttelavets formål er ved ugentlige håndvåbenskydninger at vække kappelysten, der var drivfjederen i tjenestetiden samt ved månedlige sammenkomster at værne om minderne fra den tid og derved styrke og befæste kammeratskabsfølelsen«.

Landsskytteudvalget. Formanden Jens Rosenfeldt Christensen, Glostrup, i midten flankeret af til venstre Georg Momsen, Glostrup, og til højre Preben Ernst Mohr, Kerteminde.

Mangeartede skydninger

Skydninger med handicap bevirker, at alle kan få glæde af at være med, og skydningernes art er mangfoldige. Derunder fregatskydninger, sommerfugleskydninger, juleskydninger, pokalskydninger, vildtskydninger, fastelavnsskydninger, kuvertskydninger, u-bådsskydninger m.m.

Det seneste år er der opstået distriktsskyttestævner, og rundt om i diverse lav deltagere man i forskellige konkurrence med andre soldaterforeninger og skytteforeninger og mod gutter fra værnene. En dyst mod besætninger på adoptionsskibene hører også til de tilbagevendende årlige begivenheder.

Første landsstævne blev afviklet i 1922

Det årlige højdepunkt for skyttelavsbrødrene er landsskyttestævnet. Her mødes hvert år den anden weekend i september 100 - 120 skytter fra hele landet til kapskydning og kammeratligt sam-

vær. Det første landsskyttestævne fandt sted i 1922 i København og her var der kun to lav, København og Odense, repræsenteret. Det er lidt uklart, hvordan skydningerne gik i de første år, men af de gamle bøger fremgår, at Odense vandt pokalen til ejendom i 1924, hvor Randers også var kommet til, og det kunne jo tydes derhen, at Odense har vundet samtlige tre første skydninger. Hvem der vandt den nye pokal i 1925 vides heller ikke, men Randers tog stikket hjem i 1926 for første gang. Anden verdenskrig satte bom for landsskyttestævnerne, og stævnet blev først genoptaget i 1948.

Landsskyttestævnerne er i dobbelt forstand et skytte-træf. I forbindelse med stævnet holdes et landsmøde, hvor rammerne for den kommende tids arbejde udstikkes. Landsskyttestævnerne er en fest med hyggelig samvær og fredelig kappestrid, og i det hele taget er skyttelavene, som landsformand V.P. Heise har udtalt: »Et godt aktiv for Marineforeningen«.

Den årlige fregatskydning er et af højdepunkterne i afdelingernes årsprogram. Her er det Aalborg-afdelingen med Kong Neptun i spidsen, der er på vej til skydningen. Forventningens glæde står tydeligt præget i gutternes ansigter. Fregatskydningen har i langt de fleste afdelinger afløst fugleskydning, som er kendt i andre foreninger.

Lokale foreninger blev dannet før landsforeningen

Allerede før Marineforeningen blev stiftet havde der på privat initiativ været afholdt sammenkomster for tidligere orlogsgaster, som udtryk for, at disse fra deres tjeneste havde bevaret så gode minder, at de efter 25 år gerne ville træffe kammerater fra samme årgang og helst samme skib.

Her er tidligere nævnt »88«-erne, men der var også andre. I 1910 holdt årgang 1885 en sammenkomst for at fejre 25-års jubilæet med besøg på Holmen og middag om aftenen.

I 1910 var der endog i Århus dannet en sammenslutning af gamle orlogsgaster under navnet »Selskabet De Danske Marinere« og i 1912 fulgte Vejle efter med foreningen »Danske Marinere for Vejle og omegn«. Inspirationen hertil var naturligvis hentet fra hærens soldaterforeninger, som jo på regimentsbasis havde eksisteret siden 1885, hvor Garderfor-

eningen blev stiftet som den første egentlige soldaterforening.

Den geniale idé, som kommandør Nyholm realiserede ved mødet den 30. april 1913, var at en sådan kammeratskabsforening ville kunne danne et solidt fundament for en flådeforening efter Ipsens og Ewalds tanker til støtte for søværn og søfart.

Det var derfor naturligt, at en af de allerførste ting, der skete efter stiftelsen i april, var, at Marineforeningen ved premierløjtnant Ewald arrangerede det første jubilæarstævne for efterårsindkaldelsen 1888, og siden har sådanne årlige jubilæarstævner været en hovedopgave for foreningen på landsplan. Herom kan man læse andet steds i dette skrift.

Jubilæarstævnerne har været et af de af de væsentligste midler til at opfylde formålsparagraffens ord om at »vedligeholde forbindelsen og

kammeratskabsfølelse mellem mænd, der har gjort eller er tjenstgørende i søværnet«.

Pionererne rejste landet tyndt

Da pionererne i de første år rejste landet tyndt for at stifte nye lokalafdelinger skete det som regel ved møder, hvor der først blev holdt foredrag om maritime emner, som kunne samle mænd med interesse for og især med en baggrund i tidligere tjeneste i søværnet. Derefter præsenteredes Marineforeningen og der blev lagt op til dannelse af en lokal marineforening, hvor man kunne mødes i kammeratlig lag og på baggrund af foredrag dyrke den fælles interesse for søværn og søfart og udveksle minder fra livet i orlogs- eller handelsflåden.

Denne kombination af oplysende og selskabelig aktiviteter har utvivlsomt været det bærende for foreningens vækst i de første år og for deres levedygtighed i de mange år derefter.

Der eksisterede jo i alle byer forskellige selskabelige foreninger - borgerforeninger, kegleklubber og fugleskydningsselskaber, men Marineforeningen bød på noget man ikke kunne få andre steder nemlig det mari-

time og det fælles arbejde for at styrke interessen for søværn og søfart.

De sidste 25 år har været præget af, at det - i konkurrencen med mange andre tilbud om fritidsbeskæftigelse og underholdning, ikke mindst TV - har været svært at samle folk til foredrag selv om de også ledsages af lysbillede eller film. Herved har det kammeratlige samvær fået en mere dominerende rolle, ligesom man dels for at lokke folk til møderne dels for at styrke afdelingens økonomi arrangerer bankospil.

De fleste afdelinger har dog fortsat i vintersæsonen et eller flere maritime arrangementer eller man aflægger besøg på et af søværnets tjenestesteder eller virksomheder med tilknytning til søfartserhvervene.

Marinestuerne et godt aktiv

Et tydeligt udtryk for betydningen af, at Marineforeningen fokuserer på det maritime, finder man i marinestuerne. Da man i Randers Marineforening i 1927 havde svært ved at opretholde medlemstallet og blev klar klar over, at der måtte gøres noget effektivt, fik man ideen om at skabe et fast samlingssted og indrette det således, at der

skabtes en maritim ramme om sammenkomsterne, den første »Marinestue« var skabt.

De gode mænd i Randers kunne ikke drømme om, hvor stor betydning marine-stuerne skulle få, ikke blot for deres egen men for hele Marineforeningen, efterhånden som ideen bredte sig som en løbeild ud over landet. Arbejdet med at få oprettet og indrettet en marinestue aktiverer medlemmerne og styrker sammenhold og kammeratskab. Man får noget, man er fælles om at eje og passe, og først og fremmest får man en inspirerende ramme om møder og fester, et helt specielt maritimt miljø, ja ofte et helt lille marine-museum som også gør indtryk på besøgende og giver Marineforeningen et ansigt udadtil. Det er derfor med god grund, at marinestuerne har fået deres eget afsnit i dette skrift.

Sportslige aktiviteter

En aktivitet, der også fremmer kammeratskabet, er skyttelavene. Også de har fået deres eget afsnit, men der er her grund til at understrege, at denne sportslige aktivitet, der har særlig appel til de unge, forener unge og ældre i en fælles interesse og dermed styrker kammeratskabet i hele afdelingen.

Hvad enten afdelingerne har skyttelav eller ej, er der i de allerfleste afdelinger tradition for den årlige »Fregatskydning«. Det startede som fugleskydning, i 1922 indførte Københavns afdelingen »Sommerfugleskydning«, og i 1936 fik man i Roskilde ideen med at erstatte fuglen med en kunsthåndværk udført fregat, hvor man skyder sejlene ned efterhånden for at slutte med at skyde til krudtkammeret. Fregatskydningerne holdes som regel som familiefester, hvor der er bold- og pilekast og lignende for børn og damer samt fest bagefter.

Redaktører og digtere

I det kammeratlige samvær har sangen altid været et væ-

sentligt indslag. De første medlemmer, der selv havde oplevet sejlskibstiden, bragte mange gamle sømandssange med sig, ligesom fædrelands-sange og navnlig de der handler om søkrigsbegivenheder og søhelte var på repertoire. Marineforeningen udgav da også så tidligt som i 1917 en sangbog, der senere er revideret et par gange, hvor nye sømandssange og sange skrevet til Marineforeningen er kommet med. Foreningen har gennem tiderne haft særdeles habile digtere blandt sine medlemmer. Særlig kendt er Axel Juel, der jo ved siden af sit arbejde som kontorchef i Marineministeriet, var en meget produktiv skribent af digte og sange, hvilket ikke mindst kom Marineforeningen til gode, i den tid han redigerede Under Dannebrog. Hans efterfølger som redaktør, arkitekt E.W. Marston, der i Marineforeningens historie fremstår som en markant personlighed med mange talenter, berigede også sangbogen med sange, der stadig kan synges og bliver det. Den nuværende redaktør af bladet, Eivind Samuelsen, har fulgt tradi-

tionen op ved at skrive flere sange, skrevet til lejligheden men så alment anvendelige, at de bør med ved næste revision af sangbogen, som trænger sig på.

For en forening, der vil værne om maritim historie og maritime traditioner må det være en vigtig opgave at videreføre den »sangskat« vi har i vore sømandsviser.

Det har aldrig skortet på ideer

Det har ikke skortet på ideer og initiativer i afdelingerne til fremme af det kammeratskab, som giver foreningen dens styrke. Der har været og er stadig marineforeningsorkestre og sangkor, der er dannet bådelaug, som har erhvervet fiskerbåde, som man sætter i stand og udnytter i foreningslivet.

Der afholdes kammeratskabsmøder »Pudseaftener« eller »Ulkeaftener«, hvor samværet er det primære, og så har en udvikling, som stifterne næppe har forudset, medført, at man inddrager konerne i foreningslivet, ikke blot til assistance ved madlavning og servering, men

selvfølgelig også som deltagere i mange arrangementer. Det skaber bredere kontakter mellem familierne og det giver medlemmerne opbakning fra »Hjemmefronten« når de skal bruge deres fritid på foreningsarbejde.

Det kan jo ikke nægtes, at der er en forskel fra foreningens start i slutningen af sejl-skibstiden og til vore dieselmotor- og gasturbinetid, m.h.t. den baggrund medlemmerne har fra deres tjeneste. De gamles kammeratskab skabtes, når de hang deroppe på ræerne, halede i fald og skøder og levede under trange primitive forhold på banjerne med hængekøjerne over skaffebordene. Men samværet i en gasturbinbåd med al dens teknik og mere komfortable forhold skaber også fællesskab og kammeratskab, fordi man på søen stadig er afhængig af hinanden og i vanskelige situationer må kunne have absolut tillid til, at enhver gør sit bedste på den post han er sat.

Derfor har kammeratskabet igennem de 75 år været og vil fremover være grundlaget for Marineforeningen.

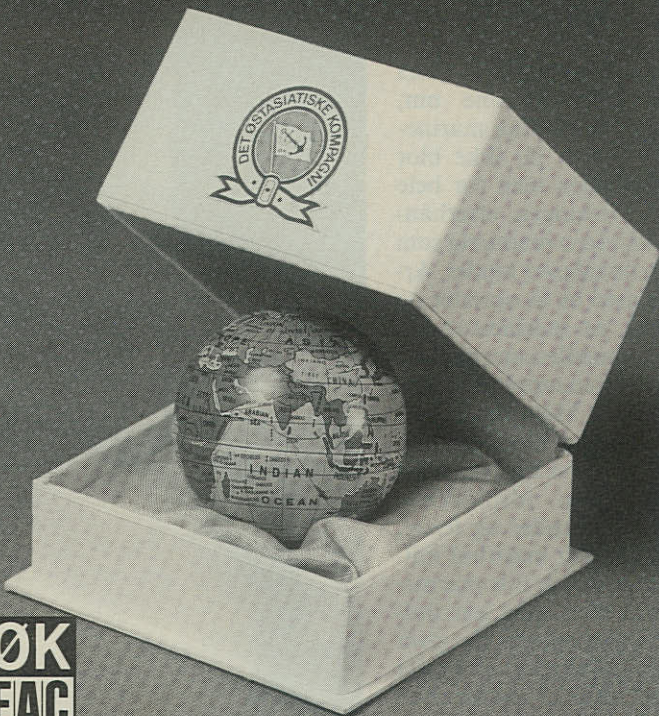
Flere og flere afdelinger har fået egne lokaler. Således også Odense. Her ses et udsnit af medlemmerne der hygger sig en aften i de smukke lokaler.

Verden er Deres

Verden er stadig rig på muligheder for dansk erhvervsliv. Men det kræver viden, erfaring og lokalt kendskab at skabe de rigtige forbindelser og opnå gode resultater i fjerne og ofte fremmedartede egne. Her har ØK mulighed for at hjælpe Dem. ØK arbejder i mere end 40 lande over hele jorden med mere end 23.000 medarbejdere beskæftiget inden for handel og industri, skibsfart og plantagedrift.

Kontakt vort hovedkontor i København for nærmere oplysninger om den service, ØK kan yde Dem.

Overalt i verden.

**ØK
EAC** Aktieselskabet

Det Østasiatiske Kompagni
Holbergsgade 2, 1099 Kbhvn. K, Tlf. 01 11 83 00

HANNU - WICHMANN

Vi gratulerer Marineforeningen med 75 års jubilæet

DEN DANSKE BANK

Fra jubilæums-sammenkomsten i 1910 for gaster der var indkaldt til Flåden i 1885.

Første jubilæumsstævne fandt sted endnu før foreningen var stiftet

Jubilarstævnerne på Holmen er af så gammel dato, at det første stævne fandt sted endnu før Marineforeningen lev stiftet.

Gamle orlogskammerater bosiddende i København fandt i 1910, at det kunne være hyggeligt at mødes med gutterne, der var indkaldt til flåden i 1885.

Gennem aviser og ved henvendelser pr. brev til jubilarerne lykkedes det at samle 40 mand, der mødte på Holmen, her var der besøg på Orlogsværftet og på Fregatten Fyen, hvor der blev serveret skibssøl fra fad.

Om aftenen blev der festet i Prins Wilhelms Palæ. De fremmødte blev forsynet med marinehuer og kraver i papir, og som det siden er fortalt gik det så muntert til, at festen, der oprindeligt skulle slutte med førstevagten varede det meste af hundevagten med.

Næste stævne fandt sted i 1913

Det næste jubilarstævne, el-

ler jubilæumsstævne, som det blev kaldt, blev afviklet tre år senere, i 1913. Initiativet blev taget af pakhusformand Fr. Christensen, Roskilde, der indbød de 800 mand, som den 14. april 1888 havde meldt sit til tjeneste i gamle »Dannebrog«. Det lykkedes ham at få samlet 75 af gutterne, der på Holmen blandt andet besøgte »Olfert Fischer«, hvor en af de faste kokke serverede kaffe med fløde. Det vil sige fløden var ægte vestindisk rom.

Gutterne blev derpå fragtet over til Toldboden, marcherede til Københavns Rådhus, hvor der var rundvisning, inden middagen, suppe, steg, dessert og kaffe for ialt fire kroner blev serveret i Witmarcks lokaler. Der blev en sammenkomst der satte yderligere skub i tanken om dannelse af en marineforening, der som bekendt blev stiftet kort efter.

Samme år var der jubilæumsfest på Nimb for efterårsholdet årgang 1988 og næste år stod Marineforeningen for arrangementet. Men det blev ikke den store succes.

Oplysningerne om arrangementet var åbenbart ikke nået ud til alle, konstaterede man.

Jubilarstævne hvert år

Siden stiftelsen har Marineforeningen hvert år indkaldt til jubilarstævner, som alle - med undtagelse af et enkelt - har været holdt på Holmen.

Undtagelsen indtraf i 1944, men selv om Holmen ikke var tilgængelig blev stævnet afviklet, og endda under rekordtilslutning. Der var trods et truende vejr mødt 260 mand, der mønstrede ved Toldboden. Søløjtnant Honnes de Lichtenberg havde kommandoen og flaget blev ført til højre fløj af kaptajn-løjtnant Hertz. Foreningens formand, kommandør Ipsen og næstformand Bønnelycke skridtede fronten af.

Efter et besøg i Frederik den 6. værelse øverst oppe i Asiatisk Pakhus med et kig ud over Reden blev mændene bugseret over til Fregatten

Jylland, hvor der blev serveret frokost.

Om aftenen var der middag i Studenterforeningen. For mange gamle orlogsgaster er jubilarstævnerne en årlig tilbagevendende begivenhed. Selv om stævnerne er forbeholdt jubilarer er alle velkomne til at deltage og mange møder år efter år for at have en hyggelig stund sammen med kammeraterne fra dengang.

En periode samledes man på Holmen og festede videre om aftenen med middag i Auderød. Men det blev dels for dyrt og dels et for anstrengende program for de ældre, og i de seneste år har man holdt stævnet på Holmen. Her samles man den søndag, der er nærmest den 29. august ved Værftsbrovagten til kransenedlæggelse ved Mindestenen, holder parade, aflægger et besøg i en af de gamle bygninger eller om bord i et fartøj, nyder frokosten og har det dejligt. Humøret er i top.

I de sidste mange år har der været fuldt hus til stævnerne.

Økonomien har sat sine grænser for foreningens støtte til søværnet

Foreningens økonomi har altid sat snævre grænser for, hvad der kunne ydes af støtte til søværn og søfart. Stifterne var enige om, at kontingentet til foreningen skulle sættes så lavt som muligt, for ikke at afskære nogen fra at melde sig ind af økonomiske grunde. Det blev sat til 3 kr. årligt foruden et indskud på 1,50 kr. ved indmeldelse. Herved fik man fra 30/4 til 31/12 1913 en indtægt på 5.763 kr., som sammen med en gave på 2.000 kr. førte til et overskud på 3.536,10 kr. I de første år har meget af foreningens aktivitet kun været mulig dels ved frivillig arbejdskraft, dels ved at medlemmer har skudt private midler ind.

Tanken om udgivelse af småskrifter over maritime emner blev der således ikke råd til at gennemføre, men dette udfyldte Under Dannebrog jo på udmærket måde.

Den filantropiske aktivitet har også været begrænset, men viljen har dog været demonstreret på forskellig måde.

Adspredelse for de værnepligtige

Da der ved 1. verdenskrigs udbrud udrustedes 2 eskadrer, der krigen igennem var stationerede i Storebælt og Øresund til forsvar af de udlagte minespærringer, ønskede Marineforeningen at gøre noget for de værnepligtige. Da der ikke var økonomiske midler til rådighed arrangeredes indsamling af bøger, blade og tidsskrifter, der fordeltes til skibene i eskadrene og iøvrigt også til koffardiskibe til adspredelse på frivagterne.

Efterhånden som der oprettedes lokalafdelinger i provinshavnebyerne blev det en selvfølgelig aktivitet at tage sig af besætningerne, når orlogsskibe anløb. Der inviteredes på udflugter og besøg i marinestuerne og i

nogle tilfælde til større fester. Denne efter afdelingens økonomi afpassede gæstfrihed var navnlig tidligere, da skibene oftere anløb provinshavne og landlov og rejseorlov var mere begrænset, til stor adspredelse for de værnepligtige, den gav gode forbindelser også til skibenes befalingsmænd og søofficerer og den gav de gamle orlogsgaster i foreningen lejlighed til at komme ombord og se de nyere skibe og deres materiel.

Niels Ebbesen blev adopteret

I 1946 indførtes som noget nyt adoption af flådens skibe af bystyret i havnebyer, idet fregatten Niels Ebbesen blev adopteret af Randers kommune. Randers Marineforening blev naturligt inddraget i det store festarrangement omkring adoptionen, og efterhånden som alle søværnets skibe blev adopteret i en havneby, er det blevet

sædvane, at kommunen henvender sig til den lokale marineforening for praktisk hjælp til gennemførelse af det årlige besøg af adoptionsskibet.

For lokalafdelingerne har dette været af meget stor betydning. Det har givet afdelingerne en konkret opgave med praktisk støtte til søværnet, som fremmer aktivitet og sammenhold i afdelingen, det betyder et frugtbart samarbejde med bystyret og andre lokale institutioner, virksomheder og enkeltpersoner, det giver kontakt med søværnet og en lejlighed til at præsentere marineforeningen og hverve medlemmer - om ikke med det samme så på længere sigt, når de orlogsgaster, der oplever foreningens virke, er blevet hjemsendt.

Oprettede fonde

Den 9. maj stiftedes »Marineforeningens Veteranfond« med det formål gennem fri-

villige gaver at tilvejebringe af kapital, hvoraf renten årligt uddeles i portioner af 50 kr. til værdige, trængende marineveteraner, der har deltaget i søtræfninger i krigen 1864 og er medlemmer af Marineforeningen.

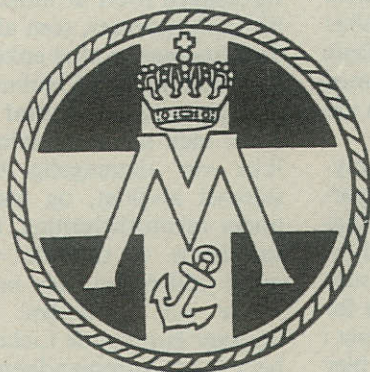
Da den sidste veteran fra 64, tidl. hovmester hos Prins Valdemar L.H. Klein var død i 1943 ophævedes veteranfonden, og fondens formue overførtes til grundfonden.

Soldatens og orlogsgastens fond

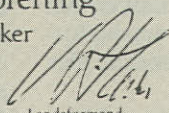
I 1943 gav justitsministeriet »Danske Soldaterforeningers Fællesudvalg« og Marineforeningen tilladelse til en landsindsamling til en særlig fond, hvis renter skulle anvendes til vanskeligt stillede værnepligtiges familie samt i særlige tilfælde til trængende indkaldte værnepligtige.

Fik 140.000 i overskud

»Soldatens og orlogsgastens

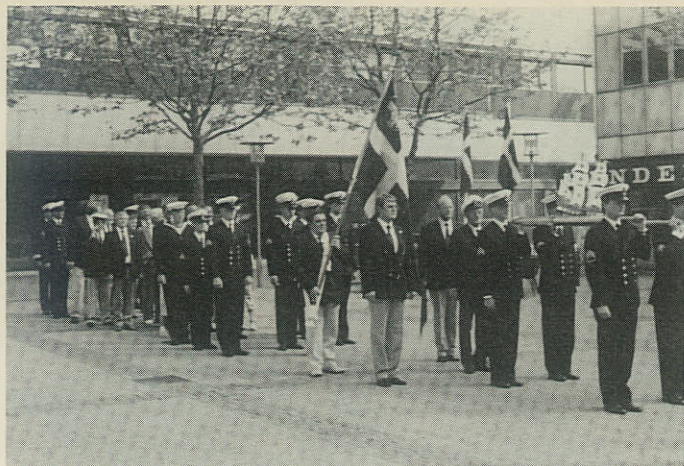

Danmarks Marineforening
sender de bedste ønsker

Landstormand
Kommandør V.P. Heise

I anledning af jubilæet har Marineforeningen udgivet denne særkuvert som en hilsen til »Fregatten Jylland«. Overskuddet tilfalder fregatten. En investering i kuverten er samtidig et bidrag til restaureringsarbejdet for den gamle orlogsfregat. På forsiden af kuverten ses Marineforeningens emblem.

Under adoptionsskibenes besøg hygger medlemmer og besætninger sig sammen. Her gøres der klar til march til fregatskydning i Hørsholm, hvor mandskab fra »Thyra« og »Svanen« bærer fregatten.

dag« den 6. juli 1943 blev en succes med over 140.000 kr. Imidlertid havde den arrangerende komité besluttet at overdrage løsningen af den organiserede forsorg for de værnepligtige og deres pårørende til staten og lovgivningsmagten. Den ved indsamlingen skabte »Soldatens og orlogsgastens fond« skulle herefter yde støtte - derunder lån - til tjenstgørende værnepligtige, der uforskyldt var kommet i nød eller som øjeblikkeligt måtte hjælpes i anledning af begivenheder, der greb ind i deres private forhold«.

Efterhånden som den offentlige forsorg er udbygget er behovet for sådan hjælp ikke længere tilstede, og nu anvendes fondens midler til formål, der efter bestyrelsens skøn kan være til gavn og adspredelse for de værnepligtige under indkaldelsen. For Marineforeningens vedkommende trækker afdelingerne på fonden, til dækning af udgifter i forbindelse med arrangementer, hvori menigt personel deltager f.eks. under skibenes anløb af adoptionsbyerne.

Donationer til institutioner

Marineforeningen yder af Grundfondens midler hvert år ved juletid donationer til forskellige maritime institutioner som f.eks. Holmens kirke, Søfartens bibliotek og skoleskibet Georg Stage. Det

er ikke de store beløb, der kan blive råd til indenfor fondens renteafkast, men de modtages i den ånd, de er givet som udtryk for foreningens anerkendelse af institutionernes arbejde.

Admiral Carstensens mindebæger, der hvert år uddeles til en værnepligtig og en konstabel/overkonstabel god tjeneste og håndvåbenskydning, skænkes af en fond, der blev oprettet for midler, der blev indsamlet i 1940 til en sten på admiral Carstensens grav. Da et gammelt medlem, stenhuggermester Schanong, skænkede stenen, anvendtes pengene i stedet til »Admiral Carstensens mindefond«.

Endelig bør det nævnes, at Godthåb Marineforening i 1962 oprettede »Kommandør G. de Lichtenbergs fond«, der yder hjælp til unge mennesker i Grønland, som ønsker at uddanne sig som sømand om bord på et skoleskib eller på en sømandsskole.

Det havde været ønskeligt om Marineforeningen i større omfang kunne have drevet den af stifterne tilsigtede udadrettede oplysende og velgørende virksomhed, og det er da også i dag Hovedbestyrelsens håb, at Grundfondens midler må kunne forøges, så dens afkast kan dække tilskud til foreningens virksomhed på disse områder med beløb, der svarer til nutidens højere omkostningsniveau.

Oversigt over byernes adoption af orlogsskibe

SKIBSNAVN	ADOPTIONSBY/ KOMMUNE
Peder Skram	Århus
Herluf Trolle	Helsingør
Niels Juel	Randers
Olfert Fischer	Kalundborg
Peter Tordenskjold	Kolding
Daphne	Allinge - Gudhjem
Dryaden	Grenå
Havfruen	Struer
Najaden	Skive
Nymfen	Skelskør
Ran	Fredericia
Rota	Nykøbing Mors
Søhunde	Gråsten
Søulven	Lohals
Bille	Vejle
Bredal	Nyborg
Hammer	Haderslev
Huitfeldt	Køge
Krieger	Rønne
Norby	Frederikssund
Rodsteen	Hanstholm
Sehested	Horsens
Suenson	Nykøbing Falster
Willemoes	Assens
Falster	Nakskov
Fyen	Frederikshavn
Møen	Ålborg
Sjælland	Korsør
Lindormen	Åbenrå
Lossen	Sønderborg
Hvidbjørnen	Julianehåb
Vædderen	Tverå - Odense
Ingolf	Jacobshavn
	Svendborg
Fylla	Esbjerg
Beskytteren	Holsteinsborg
	Fredericia
	Frederikshåb
Agdled	Narssaw
Agpa	Nanortalik
Trulugaq	Fanø
Drejø	Sydlangeland
Samsø	Bogense
Thurø	Ebeltoft
Rimfaxe	Ebeltoft
Skinfaxe	Nykøbing Sjælland
Sleipner	Hørsholm
Svanen	Hørsholm
Thyra	
Søværnets	
Eksercerskole	Kregme-Vinderød
Søværnets	
Tambourkorps	Åbenrå

Barsk tid med hård disciplin og mange knubs til drengene

Orlogskaptajn Jens Kai Olsen fortæller her om sit første togt som 14-årig lærling i Søværnet

Det er den 8. maj 1915. Verdenskrigen raser. Ved Dokøen på Holmen ligger den hvidmalede krydser Valkyrien for at blive udrustet som øvelsesskib for kadetter og konstabler. 38 14-årige drenge står opmarcheret på det flotte, hvidskurede trædæk, lidet anende at netop de selv senere, liggende på alle fire skulle skure det fine dæk med sand og mursten.

De 38 var frivillige lærlinge. De var netop blevet iklædt Marinens blå uniform. De stod lidt beklemt med den stopfyldte ransel, kaldet kommoden, foran sig. Dagen før havde det været helt anderledes. Da var de glade og stolte over, at de blandt langt over 100 ansøgere havde bestået adgangsprøven, efter at have været mødt frem »sømmeligt ren på legemet og med ren skjorte på«, som det skriftligt var blevet beordret.

De havde møjsommeligt slæbt den tunge ransel fra Beklædningsmagasinet til Dokøen. Den gang havde Marinen ingen biler. Det var derfor man på alle arbejdsdage så chefen for Orlogsværftet, som havde rang af kontreadmiral, komme sejlene i sin dampbarkas fra Søkvæsthuset på Christianshavn hilst med honnør af alle de skibe han passerede. Kort forinden var ekvipagemesteren, en kommandør ankommet i sin gig, et rofartøj roet af to orlogsgaster og ekvipagemesteren selv ved roret.

Flydebro fra Hønsbroen til Toldboden

Der var mange indgange til Holmen. En af dem gik over Toldboden, hvor en flydebro

ved arbejdstidens begyndelse og ophør i en halv time blev svinget over som fast forbindelse fra Hønsbroen til Toldboden. Al sejlads til Københavns indre havn måtte standse så længe. Det var en ordning, der først ophørte i 1923.

Da de lidt beklemt lærlinge havde fået deres skytsedler med en helt uforståelig fordeling af opgaver og pligter i skibstjenesten fik de deres skibsnummer og deres plads om læ. På banjerne var de fordelt i Kongens- og Dronningens kvarter med fem elever i hver af elevbakkerne, hvor der i forvejen befandt sig fem et og to år ældre lærlinge.

Det blev hurtigt klart for de nye, at en elevbakke var et lille samfund for sig. Den var ledet af baksformanden, den ældste blandt eleverne. Han styrede med hård hånd bakken efter de uskrevede love. Overtrædelser kostede knubs. Sådan var det bare.

Uldtrøjer der kradsede

Da lærlingene var kommet om læ med deres habegut, pakkede de ranslen ud. Det nye tøj skulle mærkes med skibsnummeret. Det vil sige nyt og nyt. Det var ikke nyt alt sammen, men det blev lærlingene glade for senere. De strikede uldtrøjer var så tykke som en sweater, og de nye af dem kradsede ubehageligt hårdt på kroppen. Men værst var det dog med skoen. De nye af dem havde såler og overlæder så stift, at de gav fødderne grimme gnavesår. Der var ingen underbukser. Det brugte man ikke.

Derpå blev køjerne udleveret og der blev undervist i at hænge dem op på den trange

plads. Der blev også givet anvisning på, hvordan de ved udpurring skulle surres for at være klar til at blive stuvet i finkenettet på dækket.

Gule ærter og flæsk

Det første måltid om bord var gule ærter og flæsk, men det undrede i første omgang knægtene, at baksformanden skar det fede fra flæsket. Det blev senere opklaret, at fedtet blev anvendt til fedtegrever, som var erstatning for pålæg, for pålæg fandtes ikke i kostplanen.

Det gjorde retter som hakkebøf, frikadeller og medisterpølse heller ikke. Der blev i stedet serveret stegt eller kogt kød, serveret i hele styk-

Jens Kai Olsen, som vi kender ham i hans egenskab af sendemandsmødernes dirigent. Som dreng på samme tid som Marineforeningen blev stiftet var han lærling i flåden.

ker »retfærdigt« fordelt af baksformanden. En lærling havde ingen mening om fordelingen, men havde dog lov til at undre sig over, at der ikke altid var svedsker i lærlingens sødsuppe.

Skibskosten var naturligvis, mest saltmad og datidens konserver. Fryserum og køleskabe fandtes ikke. Kun oksekødet kunne gemmes lidt. Det hang i kødbrikker, hejst op i masten. Først i 1923 fik Marinen sit første fryserum. Det blev installeret på Niels Juel på togtet til Sydamerika.

Det kan imidlertid ikke

have været særlig godt, for aldrig har besætningen på Niels Juel fået så mange karry-retter som under dette togt.

På togt med Valkyrien

Togtet med Valkyrien indledes, med at skibet tog ammunition om bord i en af bøjterne på Rheden. Herfra stak skibet til søs, og så begyndte dagligdagen for lærlingene.

Udpurgingen skete kl. 5.00 og efter at køjerne var stuvet og der var gjort morgentoi-lette på dækket og spist morgenmad, gik man løs på rengøringen med krum hals og bare tæer. Og det hændte nok, at der vankede en bulden tå eller skete andre uheld. Dem klarede den lorgnetprydede overlæge uden bedøvelse.

Men overlægen var nu god nok. Da kadetterne, der havde egen husholdning, en dag fik serveret jordbær, gav overlægen af egen lomme jordbær til eleverne og lærlingene.

Behandling uden bedøvelse hørte i øvrigt tiden til. Når den militære tandlæge med trædeboremaskinen på »Grødsloppet« i Rigensgade trak tænder ud, skete det også uden bedøvelse.

At slå glas voldte kvaler

For lærlingene gik dagen med skibstjeneste, øvelser, eksercits, sømandsskab, fartøjsøvelser, signalering, artilleriøvelser, værkstedsuddannelse - dog kun for maskinlærlinge - og ikke at forglemme svømning fra skibet. Det var bare på hovedet ud på det dybe vand og ingen sagde noget om hvor mange eller hvor få grader vandets temperatur var.

Når køjerne blev udgivet kl. 20.00 ved otte glas varede det ikke længe før trætte lærlinge kravlede til køjs. Navnlig hvis de skulle på nattevagt.

Det var lærlingenes job at slå glas, og det voldte en del kvaler. Det var jo lidt svært at forstå, at man slog to glas, når klokken var ni og tre når den var seks.

Vagterne var et kapitel for sig. Førstevagten fra kl. 20.00 til 24.00 var ikke særlig po-

Drengene i gang med at rengøre dækket på Valkyrien.

pulær. Fritørnen gik med at skrælle kartofler eller skrabe klipfisk, og det skete hele tiden under opsigt af en elev. Fejl begået under arbejdet kunne give anledning til en ret så ublid behandling.

Heller ikke dagvagten fra kl. 4.00 var særlig velset. Her kunne fritørnen »more« sig med at skure gallionsbrædder, årer og bundbrædder til fartøjerne. Der stod også skuring med sand og mursten af dækket på programmet. Lykken var at få en »bondevagt«, som var den populære betegnelse for en vagtfri nat.

Søndagsvagten var den værste

Den værste vagt var dog søndagsvagten. Her blev alle de fyldte vasketøjssække, taget op, tømt og snavsetøjet lagt i blød. Derpå skulle der sættes vaskejoller. Det var svære tøjsnore strakt fra ræen på fokkemasten og ud til stævnen. Det var optakten til mandagens store tøjvask.

Hver mand vaskede sit tøj i et vandfad knapt fuldt af sæbevand. Det foregik liggende på alle fire på dækket med en skurebørste. Der blev skyllet efter med spuleslangen, og det var med at få najet tøjet ordentlig fat på vaskejollen, inden det gik til vejrs. Røg det udenbords var det for egen regning, og en løn på tre øre om dagen kunne på den måde hurtigt ryge sig en tur.

Der var rigeligt besvær til at en 14-årig dreng kunne

miste lysten til det barske sømandsliv. Men trods den mindre blide behandling, de var udsat for, holdt de ud.

Krigshandling ved Saltholm

Ingen af lærlingene var straffede, men de hørte med gysen om »arrest i bøjen« og »mørk arrest på vand og brød«. Små forseelser blev straffet med et antal entre-ture i vantet på stormasten.

Af de mange forbud, der fandtes var for lærlingene også forbud mod at ryge.

Forældrene havde med ængstelse set deres sønner stå til søs som lærlinge netop på den tid. Det var verdenskrig. Men drengene delte ikke forældrenes bekymringer. Livet om bord krævede al deres tid og tanke.

Men en dag blev det alvor. Den 19. august strandede den engelske u-båd E. 13 på Svaneklapperne i Flinterenden på sydøstsiden af Saltholm. Den blev beskudt af to tyske torpedojagere, og halvdelen af u-bådens mandskab omkom.

Valkyrien var på øvelse i Køge Bugt og blev straks beordret nordpå. Der blev blæst »klart skib«, og da man var ved at hejse rofartøjerne, råbte chefen fra kommandobroen:

- Skynd jer, drenge. Nu er det alvor.

Chefs ord i forbindelse med den lydelige gnistren fra radiostationen under broen gjorde naturligvis et stærkt

indtryk, navnlig på vi unge om bord.

På vejen mod nord mødte Valkyrien de to jagere for fuld fart indhyllet i kulrøg. Der blev ikke som normalt, når orlogsskibe mødes, pebet front. Heller ikke tyskerne foretog sig noget.

Da Valkyrien nåede den beordrede ankerplads måtte besætningen på post efter den krævende årvågenhedsrulle på udkig efter u-både. Fra ankerpladsen kunne vi se E 13 og kort efter passerede torpedobåden Søulven med flaget på halv og de omkomne om bord. Det var med bedrøvede tanker alle så den passere Valkyrien.

En af de følgende dage bemærkede vi en zeppelin der fløj ind over strandingsstedet.

Valkyrien på andre opgaver

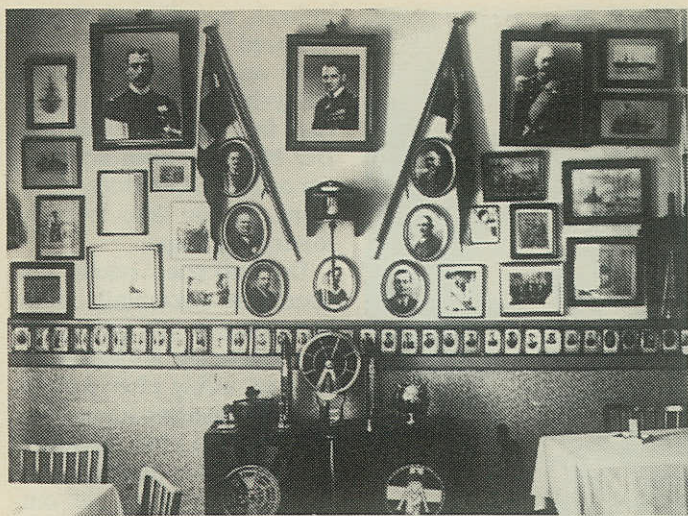
Med denne tragiske hændelse frisk i erindring sluttede de 38 lærlinge deres første togt og forlod med vemod Valkyrien. Otte af lærlingene stod af. De tilbageværende 30 blev optaget på konstabelev-skolen og vi flyttede i september 1915 ind i Søkvæsthuset, der havde været Marinens lazaret, da sikringsstyrkerne blev indkaldt. De nye elevs tanker var ved det flotte orlogsskib, som kort tid efter blev sendt til Dansk Vestindien, hvor der var opstået uro.

Efter en farefuld sejlads nåede Valkyrien sit mål og blev det sidste stationsskib på de vestindiske øer, hvorfra Marinens personel havde så mange minder. I foråret 1917 blev øerne som bekendt solgt til USA.

Nu blev det skonnerten Ingolf, der i 1916 blev øvelses-skib for konstabeleeleverne. Ingolf var Marinens sidste sejlførende dampskib. Det havde tre master, hvoraf fokkemast og stormast var fuldrigget.

Her kom lærlingene, der nu var elever, til at opleve lidt af det, som de helbefarne værnepligtige - de rigtige sejlskibsmatroses fra de store havde fortalt om på Valkyrien.

Men det er en helt anden historie.

Det var i Randers, tanken om oprettelse af en marinestue opstod, og det var også her den første marinestue blev oprettet. Her ses et udsnit af Randers marinestue, der var indrettet i Gl. Toldbod.

Marinestuerne er både seværdige og herlige rammer om kammeratskabet

»Marinestuerne er afdelingens hjem. De er medlemmernes hyggelige samlingssted, der alt efter evne er udsmykket med maritime attributter - ja ofte udviklet til helt små marinemuseer. Kort sagt her er forsøgt at skabe et miljø og en stemning som et minde om orlogsskibets banjer, hvor det værnepligtige mandskab levede og hvor kammeratskabet og fællesskabets ånd blev indpodet«.

Sådan skriver kommandør G. de Lichtenberg i sin omtale af marinestuen i det nummer af Under Dannebrog, der blev udsendt i forbindelse med Marineforeningens 50 års jubilæum.

Det begyndte i Randers

Sådan er det den dag i dag. Marinestuerne er afdelingernes samlingspunkt og ramme om de fleste arrangementer. De afdelinger, som ikke har marinestue har faktisk svært ved at klare sig.

Det begyndte i Randers. Det var fotograf Preben Hansen, der fik ideen, og afdelingens formand Chas. Mortensen var straks fyr og flamme. Han tog omgående ideen op og i bogen om Marineforeningen, som blev redigeret af kommandør Ipsen

og udgivet i 1949 skriver Charles Mortensen om oprettelse af den første marinestue i Danmark:

»For at kunne skrive om dette emne må jeg gå tilbage til år 1927, da jeg blev valgt til formand for Marineforeningens lokalafdeling i Danmark 5. største by, Randers. Fra stiftelsesdagen til da havde afdelingen haft mange skuffelser. Medlemstallet var bølget op og ned for tilsidst at ende nede i dalen - fra 165 til 103 medlemmer. Der måtte gøres noget effektivt, noget der var samlende, noget hvert enkelt medlem kunne få og vedblivende have andel i, og der opstod da den idé, at man muligvis kunne leje eller få overladt et lokale, hvor vi kunne samles og genopfriske vore orlogsminder.

Fra vor sømandstid ved vi, at alle sømænd har samlermani, at de altid har ting med hjem som minde, også fra deres orlogstid, ligesom de altid gerne vil fortælle, hvad de har oplevet; netop det sidste har altid været til megen glæde både for tilhørerne og for fortælleren.

Den 1. oktober 1927 indkaldtes til bestyrelsesmøde med et eneste punkt på dagsordenen: »et permanent for-

samlingslokale«. Jeg udviklede min idé for min medbestyrelse, som straks med liv og sjæl gik ind for tanken, og denne bestyrelses offervilje var virkelig rørende; selvom det ville være fristende, skal her ikke fremhæves nogle enkelte af dem. Tanken var at lave en kombination af en chefskahyt, som hurtigt kunne ændres til et mandsskabsrum med bakker, og for at alle kunne få en følelse af at have en andel i indretningen, ville vi opfordre kammeraterne til at indsende deres billede i visitkortformat (marineuniform) til at danne en frise som en ramme om det hele. Nu manglede vi kun en

ting, et navn til lokalet; men også det fandt vi, idet kammerat jo i virkelighed kommer af ordet »stuefælle«.

Navnet blev derfor »marinestue«.

Sagen var nu klar, marinestuen en kendsgerning, og havde vi næret ængstelse for at få noget at fylde den med, da blev denne følelse ganske gjort til skamme. Vi fik meget mere, end vi kunne anvende, ja, så meget, at vi har kunnet overlade andre afdelinger ting til deres marinestuers udsmykning.

Ideen bredte sig ud over landet

Ideen med at oprette marinestuer bredte sig fra Randers ud over landet. Stuerne blev fortrinsvis indrettet i restaurationslokaler, ofte på et hotel. Men ønsket om at få enten kommunale lokaler stillet til rådighed eller ombygger bestående bygninger til brug som marinestue er vokset og mange steder opfyldt.

Derved skabes der mulighed for at medlemmerne hyppigere kan samles i stuerne, serveringspriserne kan holdes i ave samtidig med, at afdelinger ved salg af mad og drikke kan indtjene penge til afdelingens drift.

Marinestuerne er et vældigt aktiv for afdelingerne og de ophængte og udstillede effekter af stor historisk værdi. I mange byer er marinestuen en meget stor seværdighed.

Randers har nu en særdeles smuk marinestue, indrettet i Hotel Randers.

Under Dannebrog fortsat bånd mellem foreningens medlemmer

Der var i bestyrelsen fra første færd fuld enighed om, at det var nødvendigt med et medlemsblad som samlende organ, og premierløjtnant Ewald påtog sig opgaven som bladets første redaktør. Han var blandt foreningens stiftere og hans sikre pen gjorde ham selvskreven til posten.

Siden 1912 havde Ewald selv udgivet et meget smukt maritimt julehefte med navnet Under Dannebrog, og han overlod marineforeningen retten til dette navn for medlemsbladet på betingelse af, at han stadig kunne udgive juleheftet for egen regning. Det udkom sidste gang i 1916, idet det, selvom det var en succes, blev en økonomisk dårlig forretning bl.a. på grund af papirpriserne under krigen.

Første nummer af medlemsbladet Under Dannebrog udkom januar 1914. Det var et meget pompøst blad, trykt på smukt papir. Ewald indledte selv en artikelserie om »Vor Flåde«, to gamle orlogsgaster skrev om minder fra tjenesten i flåden og en artikel beskriver D.F.D.S. nye amerikadampere. Frederik VIII herudover var der meddelelse om stiftelsen af Marineforeningen og omtale af bl.a. jubilæarstævnet den 10. november 1913.

Bladet udkom 12 gange årligt

Så tidligt som i 1914 udsendte redaktør Ewald et specielt julehefte, der blev en succes, men økonomisk en dårlig forretning. Til gengæld er heftet i dag en værdifuld bibliofil sjældenhed.

I 1914 skete med første verdenskrigs udbrud visse indskrænkninger. Papirkvaliteten blev dårligere. Det ændrede dog ikke ved formålet. Bladet udkom fra starten 12 gange om året, og hvert nummer var på 24 sider. I begyndelsen uden annoncer.

Omkostningerne blev dog

*Et jubilæumsønske er at der bliver
økonomi til at udsende bladet seks gange*

Forsiden af det første nummer af Under Dannebrog

efterhånden for store, og selv om der blev optaget annoncer var det dog ikke tilstrækkeligt til at løse de økonomiske problemer der fulgte med udgivelsen. Bladet blev skåret ned så det kun udkom hver anden måned og med betydeligt reduceret sidetal.

Axel Juel i redaktørstolen

Hermann Evald døde i 1922. Han havde i sin redaktørtid haft mange gode medarbejdere, og en af dem kontorchef i Marineministeriet, Axel Juel, overtog posten.

Axel Juel kendes jo den dag i dag for sine mange smukke sange, blandt andet flagsangen »Der er ingenting, der maner«.

Medens Axel Juel bestred redaktør-hvervet var der et stigende ønske om igen at få udgivet bladet 12 gange om året. Der blev forsøgt samarbejde med et annoncebureau, men til trods for den økonomiske gevinst dette samarbejde gav, var det nødvendigt at øge medlemskontingentet med 50 øre om året.

På sendemandsmødet det år stod der et vældigt slag om denne forhøjelse - som også

senere er sket - men den blev da vedtaget.

Kendte kunstnere bidrog til bladet

Gennem tiderne har Under Dannebrog skiftet ydre enten på grund af ændrede økonomiske betingelser eller også ud fra ønsket om fornyelse af bladets udseende. Dygtige kunstnere som Vilhelm Arnesen, Benjamin Olsen og kommandør Paul Sinding har bidraget med smukke forsider, som ældre medlemmer stadig kan huske.

I det hele taget er der mange, der gennem årene har bidraget til bladet med deres flinke pen og med illustrationer. Dygtige redaktører har gennem tiderne udført et fornemt stykke arbejde, skønt presset af tid og penge. I mange år var det E.W. Marstons, der redigerede. Han efterfulgtes af Honnens de Lichtenberg, der efter sin død blev afløst af forfatteren Kaj Lund.

Sam på posten siden 1982

Siden 1982 har Eivind Samuelsen, uddannet journalist og stadig aktiv sportsredaktør på Aalborg Stiftstidende, været bladets redaktør. I 12 år har han været formand for Aalborg-afdelingen og var i to perioder medlem af hovedbestyrelsen.

Sam - som er det navn han kendes under i dansk presse - redigerer bladet med kyndig hånd og en altid munter og frisk pen, så Under Dannebrog fortsat er det uundværlige bånd, der knytter alle 81 afdelinger med de 8000 medlemmer sammen.

Et ønske om at udgive bladet seks gange årligt mod nu kun fire gange er hidtil strandet. Der er ikke penge til det. Det lykkedes forhåbentlig at klare de økonomiske skær, så bladet kan komme to gange mere om året, end tilfældet er i dag.

Frederik Taube blev taget på ordet og det nordiske stævne realiseret

- Det er for dårligt, at Marineforeningen kun bliver tildelt seks - syv pladser.

Sådan tænkte Marineforeningens landsnæstformand Torben Jensen, da han 27. august 1977 deltog i de militære kammeratskabsforeningers stævne i Ystad i 1977.

De militære kammeratskabsforeningers stævner er stævner på nordisk plan og afvikles hvert andet år - ulige år - på skift i de nordiske lande. Stævnet omfatter kammeratskabsforeninger fra såvel flåde, hær som flyvevåben.

Ved flere lejligheder var der talt kritisk om den sparsomme tildeling af pladser, og da diskussionen efter galamiddagen i Ystad blussede op, sagde daværende rigsordførende i Flottans Män, greve, kommandør Frederik Taube:

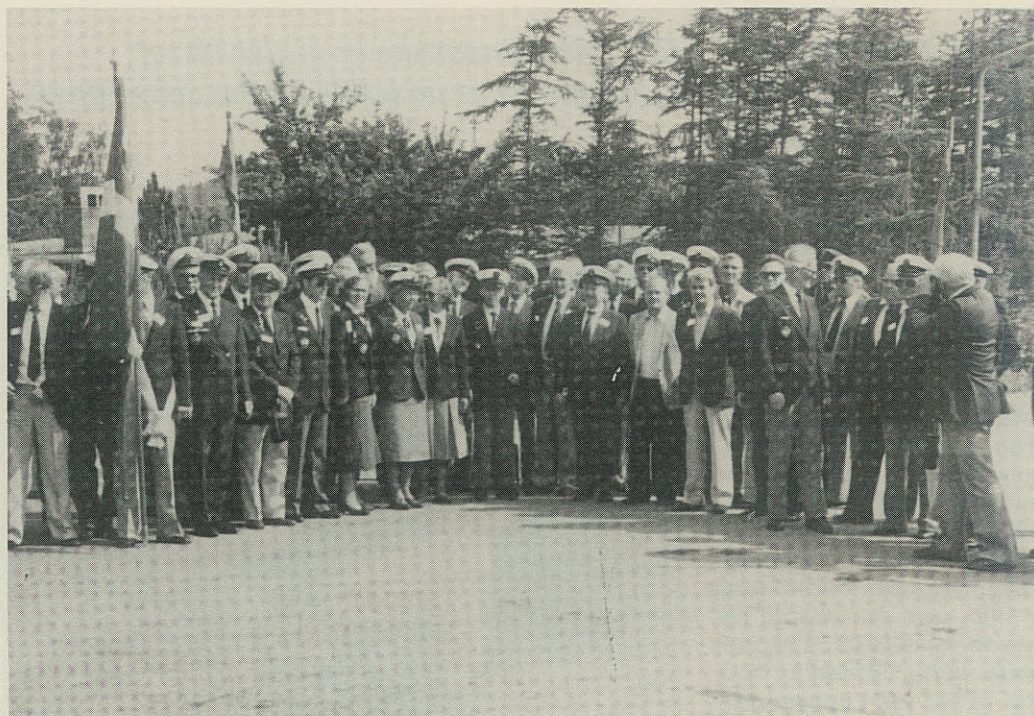
- Hvorfor laver vi orlogsmænd ikke vort eget nordiske stævne?

I 1979 blev der nedsat et udvalg, der fik udarbejdet »drejebog« til et nordisk stævne, og i juni 1980 var Danmarks Marineforening klar til at stå som arrangør af det første nordiske orlogsstævne.

Dundrende succes

Det blev en dundrende succes. Der var inviteret 25 fra hver af de fire lande, og alle pladser var besat. Stævnet fandt sted på Søværnets Eksercerskole i Auderød. Tallet være sponsorer kunne omkostningerne holdes nede og et dygtigt arbejdende stævne-udvalg sørgede for at alt klappede. Begejstringen for arrangementet var så stor, at der på falderebet var bred tilslutning til at fortsætte.

I 1982 samledes man i Göteborg, hvor der blandt andet var indenskers togt til Marstrand, og hvor deltagerne på stævnets sidste dag, 6. juni, deltog i optøget i anledning af Flaggans Dag.

Derpå var det i 1984, Norge, som var arrangør. Stævnet fandt sted i Drammen med Norges Orlogsforbund som vært og det blev et nyt strålende stævne i gode kammeraters kredse.

Stævnet i 1986 blev holdt i Finland, hvor Laviaston Kilta, som den finske marineforening hedder, havde lejet en ø ved indsejlingen til Helsingfors. Finnerne var strålende værter.

Klar til en ny turnus

Med stævnet i Finland var ringen sluttet. Alle fire nordiske lande har været værter, og nu tages der i Danmarks Marineforenings jubilæumsår fat på en ny turnus.

Danmarks Marineforening er vært ved et nyt orlogsstævne i Auderød, og denne gang er antallet af pladser på det nærmeste fordoblet. Stævnet afvikles den 3. 4. og 5. juni.

Som andre foreninger med fælles virke af samme observans søger at skabe et tæt nordisk sammenhold, så også marineforeningerne.

- Der ligger ikke i samarbejdet noget som helst ønske om et fælles nordisk forsvar eller den slags, siger Torben Jensen.

Vi er samlet fordi vi har fælles interesser. Vi har alle været knyttet til eller har interesse for søværnet. Vi taler på den måde fælles sprog. Gennem det nordiske samarbejde forstærker og udvider vi det kammeratskab, som er et af fundamentene i marineforeningerne. Vi får nye venner og henter nye erfaringer i vort daglige arbejde for marineforeningssagen.

Og endelig - ikke at forglemme. Så er de nordiske orlogsstævner jo nogle hyggelige og meget muntre sammenkomster.

Stadig med ved fællesstævnerne

Indførelse af de nordiske orlogsstævner betyder dog ikke, at Marineforeningen har skrottet de militære kammeratskabsforeningers nordiske stævner. Også de er i sig selv hyggelige og inspirerende og er med til at uddybe

Fra et af de nordiske orlogsstævner, der er kommet for at blive. Danmark var første arrangør og siden har såvel Sverige som Norge og Finland været arrangør. I år begyndes der på en ny turnus med Danmark som arrangør. Stævnet holdes i Auderød-lejren.

det nordiske samarbejde. Marineforeningen er da også i høj grad med til at præge disse stævner.

Også på afdelingsplan foregår et livligt nordisk samarbejde. Flere afdelinger landet over har venskabsforeninger i de nordiske lande, i første række Sverige. Men der er også enkelte andre, der har knyttet forbindelse til marineforeninger syd for grænsen. Og her gælder det som for de store nordiske stævner, at der hentes inspiration til det daglige virke i mødet med kammerater fra andre lande.

Nu som tilforn
Kosangas er med
i dag og i morgen!
Det alle i Danmark ved:
Altid fyr og flamme,
Kosangas kommer med det samme.

Til lykke vi siger til alle gæve gutter,
når festen starter, og når den slutter.
Held og lykke på den videre færd.
Minderne har altid dobbelt værd.

Kosan Gas a/s

Kosanvej • Køge • 03 65 20 00

Hvad er det...der gør livet lidt grønnere?

DISTRIKT I
Storkøbenhavn

Kim von Wowern
Smålandsgade 6, 2.
2300 København

LYNGBY

Arveprinsesse Caroline Mathilde, som er ærespræsident for Danmarks-Samfundet bærede afdelingen ved sin tilstedeværelse sammen med sønnen greve Christian af Rosenborg, da afdelingen indviede sit nye flag.

Til stede var også landsormand V.P. Heise og landskytteformand Rosenfeldt Christensen. Flaget blev overrakt afdelingen af formand for Danmarks-Samfundet Gert Jørgensen.

Ved den efterfølgende generalforsamling blev greve Christian i øvrigt valgt som suppleant til bestyrelsen.

GENTOFTE

Her glæder man sig til at svinge med huerne for formanden Arne Kaldahl, der fylder 50 år den 30. april. På generalforsamlingen valgtes Søren Berthelsen, Bjarne Lybecker og Bjarne Chr. Hansen til bestyrelsen.

GLOSTRUP

På admiralforsamlingen tog man afsked med kasserer gennem seks år, Kim von Wövern, der nu vil koncentrere sig om jobbet som distriktsrepræsentant med sæde i hovedbestyrelsen. Han blev fortjent hyldet for fremragende arbejde. Som hans afløser valgtes Jens Ole Løje Jensen. Efter generalforsamlingen fik de fremmødte en herlig oplevelse idet 88-årige Jens Kai Olsen kvikt og muntert berettede om »Lappedykkerens« tilblivelse i Auderød.

Afdelingens kontingent er uændret 250 kroner årligt.

ROSKILDE

Afdelingen har sin aktivitetsplan for hele 1988 klar, og

Flagindvielse i Lyngby. Fra venstre grev Christian, formand for Danmarkssamfundet Gert Jørgensen, Arveprinsesse Caroline Mathilde og formanden Mogens Jacobsen.

har når disse linier læses, holdt sin generalforsamling. I næste nummer vil der komme beretning om valg med videre.

FREDERIKSBERG

På generalforsamlingen fik afdelingen ny kasserer, idet Ole Eskildsen afløser Svend Sømød, der ønskede at trække sig. Videre blev C. Hansen valgt til bestyrelsen. 38 medlemmer og fire kammerater fra Flottans Män i Kristianstad var mødt frem og fik en hyggelig aften med skipperlabskovs og andet mundgodt.

til fest. Selve festmiddagen holdtes på Hundested Kro og der var omkring 150 deltagere.

På generalforsamlingen skete det uventede, at kassereren Svend Larsen ikke blev genvalgt. Desuden trak Niels Witthøft-Laursen sig tilbage fra bestyrelsen. Nyvalgt til bestyrelsen blev Jan T. Nielsen og Verner Justesen.

Så nævner formand O. Aunfelt, at skyttelavet på et år er vokset fra intet til 75 medlemmer, og det må nok siges at være imponerende.

FREDERIKSSUND

Frederikssund-afdelingen fylder 70 og markerer jubilæet med reception den 8. maj fra kl. 11 til 15. Kl. 12 vil afdelingens ny flag blive indviet. Der bliver under receptionen pølse- og ostebord. Afdelingen har fået marinestue i det nye foreningscenter Pedersholm, Roskildevvej 163.

HELSINGØR

På let overskuelig måde fortælles der i afdelingsbladet »Med Kronborg om styrbord« om de kommende aktiviteter. I en ledende artikel i bladet konstateres at det forløbne år var præget af en vis afmatning og medlemmerne opfordres til at bibringe bestyrelsen nye gode ideer.

HØRSHOLM
RUNGSTED

To erfarne modelbyggere Jon Rasmussen og Preben Bentsen er af menighedsrådet betroet restaureringen af kirkeskibet »Sømandens Minde« af Rungsted, og færdiggjorde arbejdet i marts. I slutningen af april vil der i øvrigt i marinestuen blive udstillet modelskibe udført af Marineforeningens medlemmer, skriver Buch Petersen i sin rapport, der i lighed med de øvrige rapporter er blevet forkortet.

SØLLERØD

Der er masser af godt læsestof i afdelingsbladet, der fortæller ikke blot om en driftig forenings arbejde, men også om vigtige begivenheder uden for afdelingens domæne. Et godt eksempel til efterfølgelse.

Af interne ting kan nævnes, at bestyrelsen går med planer om bedre køkken-, garderobe- og toiletforhold. Det koster ikke blot sved, men også mange penge, så i skrivende stund er man ikke begyndt på de tiltrængte forbedringer.

DISTRIKT II
Nordsjælland

Ib Hulten
Ll. Karlsmindevej 26
3390 Hundested
Tlf. 02 33 76 97

GILLELEJE

Medlemstallet er i fortsat glædelig vækst, meddeleler formanden Søren Svendsen. Medlemstallet er nu 44. På generalforsamlingen blev flagbærer gennem 37 år, Frede Svendsen, udnævnt til æresmedlem af afdelingen. I øvrigt var der stor tilslutning til generalforsamlingen.

HUNDESTED

Afdelingen fyldte 70 år den 8. april og byen stod smykket

DISTRIKT III
Vestsjælland

N.P. Jepsen
Kjærsvej 42 - 4220 Korsør
Tlf. 03 57 17 46

HOLBÆK

At afdelingen nu har fået egen marinestue har som ventet vist sig at være af stor værdi, sagde formanden H. Viberg på generalforsamlingen. Medlemstallet er stærkt stigende. I skrivende stund er det på 57 og fremgangen fortsætter. Kassereren Kurt Hamanns regnskab viste et smukt overskud på 4.819 kroner og en formue på 11.423 kroner. Der arbejdes fortsat med oprettelse af et skyttelav.

KALUNDBORG

Adoptionsskibet Olfert Fischer har meldt sin ankomst og besøget strækker sig fra 22. til 25. april. Besøget skyldes Marineforeningens jubilæum og alle klude er sat til for at gøre dagene festlige.

På generalforsamlingen mindedes man Børge Mikelsen, der omkom under et træskibstræf i Rudkøbing.

Samtlige valg til bestyrelsen var genvalg.

KORSØR

På side 2 i det seneste nummer af afdelingsbladet Kompasrosen findes navne på nye medlemmer. Det er en ret så imponerende liste, idet ikke mindre end 24 her bydes velkommen i afdelingen. Der har været generalforsamling, og rapport herfra kan ventes i næste nummer af Under Dannebrog.

DISTRIKT IV Sydsjælland

Beregner Poul Christiansen
Brosvinget 10
4736 Karrebæksminde
Tlf. 03 74 23 31

NÆSTVED

I »Sidste nyt fra banjerne« skriver »Nytårstorsken« - hvem det så end kan være, at afdelingen i det forløbne år med succes har haft damer med til mandeaftenerne og derfor har kaldt dem »mandeaften med damer«.

Formanden Poul Christiansen, som jo er en vittig hund, er åbenbart ikke meget for den benævnelse, så han mener, at det skal hedde »mandeaften med spisning og tilbehør«.

Ved julefesten var det mest højtidelige indslag, at tidligere medlem af bestyrelsen, Erik Jensen, blev udnævnt som æresmedlem.

DISTRIKT VI Lolland Falster

Skolekonsulent Tommy Larsen
Rødbyvej 66 a
4900 Nakskov
Tlf. 03 92 18 15

NYKØBING FALSTER

Afdelingen er landets tredie-ældste, fortæller sekretær H.

Der har været mange gæster i Nakskovs marinestue. Her er det besætningsmedlemmer fra Sleipner, som er på besøg.

Lybye i sin rapport. Lybye er nyvalgt på generalforsamlingen, hvor Benny Christensen blev genvalgt som formand. På generalforsamlingen blev Henning Christensen, Nakskov, udnævnt til æresmedlem og Eivind Ubbesen fik 25 års tegnet, Henry Reesen Andersen 40 års tegnet og Erik Nielsen 50 års tegnet.

Afdelingen har nu fået egne lokaler ved havnen i Tømmergade 4, og her skal nu indrettes en marinestue. Afdelingen fylder 75 år og forventer stor medlemsfremgang.

NAKSKOV

Her har man holdt sin 75. admiral-forsamling, og der skete en del nyvalg. Formanden, Tommy Larsen, fortsætter dog på posten som skipper.

Afdelingen har nu 117 medlemmer, der svinger huerne både for Marineforeningen og deres egen afdeling, idet begge fylder 75 år. Man har, skriver Tommy Larsen i den rapport, som vi med blødende hjerte har forkortet meget, haft mange gode besøg af gæster i marinestuen.

DISTRIKT VII Fyn

Advokat Palle Petersen
Møllegade 4
5700 Svendborg

MARSTAL

Generalforsamlingen den 20. februar blev en skelsættende begivenhed, oplyser sekretær Poul Laursen. Medlemmerne bemyndigede her bestyrelsen til at købe den gamle biograf i Marstal. Ejendommen har sidst været brugt som natklub og diskotek, men står nu tom.

Medlemmerne er i fuld gang med at renovere ejendommen, som kan blive alle tiders med moderne køkken og sal til 100 personer og to filmfremvisere til bredfilm. Men det koster penge, så hvert bidrag modtages med tak. Generalforsamlingen gav genvalg til bestyrelsen og ved den efterfølgende sammenkomst med damer var stemningen i top.

BOGENSE

På generalforsamlingen på Bogense Hotel blev formanden Hans Smith, som i 1942 var medstifter af afdelingen, og formanden for marinestueudvalget Regnar Christensen udnævnt til æresmedlemmer. Samtlige valg til bestyrelsen var genvalg.

Afdelingen har skænket byen, der fylder 700 år, et modelskib af »Erik Menved« bygget af Regnar Christensen, og skal i øvrigt sammen med fire andre foreninger stå

for havnefesten, der holdes i anledning af jubilæet.

KERTEMINDE

Den ny marinestue er nu færdig og projektet er blevet en succes. Der er åbent hver lørdag og søndag og det formeligt vrirler ind med medlemmer, deres familie og venner. Ikke mindst børnene er »vilde med at komme«. Weekendvagterne varetages af 11 mand på skift.

På generalforsamlingen var det vigtigste punkt forhøjelse af kontingentet, og forslag om forhøjelse til 100 kroner om året gik glat igennem.

ODENSE

Der var genvalg over hele linien, skriver Sveigaard, afdelingens fremragende sekretær, i sin rapport fra generalforsamlingen. Det blev vedtaget at sætte kontingentet op med beskedne 15 kroner om året. Den meget aktive afdeling er naturligvis hvirvlet ind i de mange store begivenheder, der i år markere at H.C. Andersens fødeby bliver 1000 år. Sveigaard fortæller videre at skyttelavet har haft sin bedste sæson i mange år. Ole Iversen blev fregatkaptajn og ved kongeskydningen blev Svend Aage Kristensen konge, Jørgen

Schmidt prins, Erik Pheiffer fik H.C. Andersen-pokalen, fri skydning blev vundet af Ole Iversen og fast skydning af Bent Hansen.

Det går på fulde omdrejninger mod vort 75 års jubilæum, slutter Sveigaard sin begejstrede rapport.

SVENDBORG

På generalforsamlingen modtog Kurt Beck 25 års tegnet, Hans E. Petersen 40 års tegnet og Hans Frederik Petersen 50 års tegnet, fortæller Hoffmann Petersen, den myreflittige sekretær. Som af alle andre fine rapporter til dette nummer må vi også af Hoffmann Petersens plukke nogle få ting.

Alle valg til bestyrelsen var genvalg og efter generalforsamlingen gik man til bords sammen med damerne og efter spisningen blev der danset, og først kl. 1.30 sluttede festen.

Der kippes med flaget for E. Brinkmann Frederiksen 70 den 23. maj, Ole Hansen 60 den 29. maj, Hans Otto Christoffersen 75 den 4. juni, Kurt Beck 50 den 9. juni og Gunnar Hansen 65 den 26. juli.

DISTRIKT VIII Sydøstjylland

John Oldvej
Christiansfeldtvej 22
6100 Haderslev
Tlf. 04 52 10 05

KOLDING

Afdelingens nye dynamiske formand Keld »Futte« Kriksen kunne på generalforsamlingen berette om en afdeling med fut i og tilgang af 13 nye medlemmer. I sin rapport fortæller Knud Andreasen videre, at kassereren smilede bredt, da han aflagde sit regnskab. Så der er nok også klejner i kassen.

Fire jubilarer blev hædret. Dog vil Børge Damgaard, der skal tildeles 50 års tegnet, få sit tegn senere, idet han er bosiddende i København. Poul Klargaard modtog 40 års tegnet. To med fornavn

Ole - der er ikke angivet efternavn - modtog 25 års tegnet.

Med udstillinger i pengeinstitutter og Kreditforeningen Danmark vil afdelingen markere 75 års jubilæet.

DISTRIKT X Midtjylland

Arkitekt J. Brøgger
Nrd. Strandvej 90
8440 Ebeltoft
Tlf. 06 34 22 21

GRENAÅ

På generalforsamlingen blev vedtaget en forhøjelse, så kontingentet nu er 125 kroner om året. Til bestyrelsen genvalgte Preben Kjærgaard og nyvalgte Orla Sørensen.

Det var i øvrigt sidste gang, marinehuset husede afdelingen. Huset - tidligere havnefogedbolig - er solgt, og afdelingen er flyttet ind i lejede lokaler hos Den Danske Bank på den anden side af gaden, fremgik det af formanden N. M. Jespersens beretning.

EBELTOFT

Afdelingsformand Chr. Koudahl er blevet tildelt Holmens Hæderstegn for 25 års tjeneste i søværnet efter det fyldte 20 år. Fungerende chef for minedepot Dråby, K.E. Jensen, foretog tildelingen.

I forbindelse med afdelingens generalforsamling modtog Knud Jensen og Aage Helgren 40 års tegnet, Hans Sørensen, Poul Rasmussen, Niels Skrifer Møller og Gunnar Harpsøe 25 års tegnet.

RANDERS

Erik Gjøtterman og Peter Bødker modtog 40 års tegnet og Svend Pedersen 25 års tegnet på afdelingens generalforsamling. Afdelingens ældste medlem, Einar Christensen, der nu bor i kollektiv-huset, fik en blomsterhilsen, idet han har været medlem i 65 år. Der skete et enkelt nyvalg til bestyrelsen, idet Niels Fisker blev indvalgt i

stedet for Erik Gjøttermann, der ønskede at trække sig.

HORSENS

Olaus Nilsson, der er indehaver af en af verdens fornemste krigsmedaljesamlinger blev på generalforsamlingen udnævnt til æresmedlem. Orla Jonassen der skulle have modtaget 50 års tegnet var på grund af sygdom ikke i stand til at komme. 40 års tegnet blev tildelt Børge Jensen, Jens M. Nissen og Agner Myrhøj. Til bestyrelsen nyvalgte Sven Nielsen i stedet for Svend Kvist, der trak sig efter 30 år i bestyrelsen. Formanden Hans Møller takkede ham varmt for hans virke gennem de mange år.

DISTRIKT XI Nordvestjylland

Jørgen Andersen
Nørregade 5
6950 Ringkøbing
Tlf. 07 32 26 77

RINGKØBING

På Ringkøbing-afdelingens generalforsamling modtog Gunnar Hindø 40 års tegnet og Knud Otto Kesler 25 års tegnet. Desuden modtog Børge Hindø og Axel Andersen Marineforeningens hæderstegn for deres store indsats gennem årene.

I øvrigt var det en festlig aften. 23 gaster var mødt, sangbogen blev hentet frem, og man sang så det klang. Hyggeligt.

SKIVE

Efter mange år på posten ønskede kassereren Børge Petersen at trække sig, og på generalforsamlingen valgtes i stedet Knud Hørup. Til bestyrelsen genvalgte Ove Henriksen, Jan Gravesen og Mogens Johansen og nyvalgte Gunnar Aagaard.

Og så glæder vi os det forestående besøg af Najaden sidst i april, skriver formanden Kaj O. Nielsen.

LEMVIG

Restaurant Rådhuset, hvor marinestuen findes, har i det meste af et år været lukket, og det har hæmmet afdelingens arbejde. Der er fortsat ikke nogen afklaring på, om restauranten genåbner. Hvis ikke skal der findes andet lokale til marinestue, skriver sekretæren Henning Vindstrup.

På generalforsamlingen, hvor alle valg var genvalg, blev afdelingens tidligere kasserer, Niels Frostholm, udnævnt til æresmedlem.

MORSØ

I et kort referat fra Morsø-afdelingens generalforsamling tilsendt os af Leif Mortensen oplyses det, at der var mødt 20 gaster og at bestyrelsen har fået følgende sammensætning: Formand Hugo Christensen, næstformand Bent F. Nielsen, kasserer Hans P. Kokholm, sekretær J. O. Reimers samt Kai Rasmussen.

DISTRIKT XII Nordjylland

Telegrafisk Bent Simonsen
Sct. Jørgensvej 9 b
9800 Hjørring
Tlf. 08 92 03 66

NIBE

Nibe Marineforening er fortsat særdeles levende og handlekraftig, konstaterer brave Leo Thiesen i sin rapport. Og han henviser til de drøftelser, man havde på den årlige »Nytårskur«. Her samles bestyrelsen, suppleanter, revisorer og flagbærer til en god snak om det forgangne og det kommende års arrangementer, som vil stå i jubilæets tegn.

HALS

Egon E. Hjelm fra Hals-afdelingen sender en fødselsdagsliste samtidig med at har oplyser, at det går godt i afdelingen. Medlemstallet er 180 og det må jo siges at være imponerende.

I Hals svinger man huerne for C.J. Dindler 70 den 25. februar, Niels J. Jacobsen 75 den 25. juni, William Jørgensen 60 den 29. juni, Carl Undall 80 den 5. august, Hilmar Olesen 65 den 28. oktober, Niels Chr. Mortensen 50 den 30. oktober, Knud Jensen 50 den 9. november, Laurits Bergmann 75 den 11. november, Bent Lund Jensen 50 den 7. december.

AALBORG

Der var mødt 65 medlemmer frem til generalforsamling, hvor der blev vedtaget en udvidelse af bestyrelsen fra syv til ni. Der skete fire nyvalg, og de nyvalgte er Arne Christiansen, Kurt Thykjær, Ove

Christensen og Bent Nielsen. Efter konstitueringen er der sket den ændring fra tidligere at Ole Riis påny har overtaget kassererposten.

FREDERIKSHAVN

På sædvanlige humørfyldte og kontante facon ledede Bent Ejlertsen generalforsamlingen, hvor såvel formanden Svend Nielsens beretning som Knud Erik Quicks pæne regnskab fik et klap med på vejen. Afdelingen har 165 medlemmer. Afdelingen har gjort et nyt tiltag, idet man indkaldte gamle medlemmer til en senioraften, og det blev en vældig succes.

DISTRIKT XIII Oversøisk

Afdelingsleder
Flemming Schandorff
Postbox 328- 3900 Godthåb
Grønland

EGEDESMINDE

Bestyrelsen meddeler i afdelingsbladet, at Marineforeningens 75 års jubilæum markeres den 23. april, og i øvrigt afspejler bladet en vældig aktivitet. Afdelingen byder sine medlemmer på mange arrangementer, og i bladet findes masser af godt stof. Det er flot at så lille en afdeling er i stand til at præstere så meget.

Nordisk stævne

Når jubilæet og sendemandsmødet er vel overstået venter »Det 5. nordiske orlogsstævne« den 3. - 5. juni. Der blev hurtigt fuldttegnet med 45 mand. De, der er kommet på venteliste, kan kun forvente at deltage, hvis et eller flere af de øvrige nordiske lande ikke fylder deres kvote.

Til de der var hurtige med tilmeldingerne byder stævneudvalget velkommen til Søværnets Eksercerskole i Auderød. Der er lagt op til festlige dage i nordiske kammeraters lag.

Marineforeningens årsregnskab 1987

DRIFTSREGNSKAB

Indtægter:

Kontingenter	489.066,50
Indskud	22.945,00
Overført til Grundfonden ... ÷ 6.550,00	16.395,00
Overskud v/ salg af effekter ...	15.461,67
Renter	293,08

521.216,25

Udgifter:

Kontorhold	62.305,23
Husleje og varme	52.680,80
Lønninger	69.312,72
Møder (incl. rejseudgifter)	60.880,75
Rejse og repræsentation	9.369,00
Øvrige udgifter	18.656,01
Under Dannebrog:	149.251,34
Overskud	98.760,40

521.216,25

STATUS PR. 31. DECEMBER

Aktiver:

Kasse-bank-giro	40.966,75
Aktiebeholdning	6.100,00
Effekter og våbenskjold	28.867,37
Tilgodehavende hos afdelinger	23.030,00
Øvrige tilgodehavender	9.946,49
Huslejedepositum	7.363,90
Forudbetalt husleje	11.186,18
EDB-anlæg	55.313,83
Afskrivning (20 %)	÷ 11.062,77
Øvrigt inventar	32.819,20
Afskrivning (10 %)	÷ 3.281,93
	<u>201.249,11</u>

Passiver:

Skyldig moms og A-skat	7.715,93
Skyldig »Julemærkekonto«	52.924,37
EDB-lån	43.477,38
Skyldig Nordisk Orlogsstævne m.m.	16.780,30

Kapitalkonto 1.1.1987	÷ 3.464,571
Driftsoverskud	98.760,40
Afskrivning	14.344,70
Kurstab på aktier	÷ 600,00
	<u>80.351,13</u>
	<u>201.249,11</u>

Ovenstående regnskab er revideret i henhold til bilag og afstemt efter kontoudtog.

N.M. Jespersen
Revisor

S.E. Pedersen
Revisor

Medlemmer, som måtte være interesserede i det detaljerede regnskab, kan rekvirere dette på Hovedkontoret.